

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA
SLOVENSKO MLADINO

Št.
2. in 3.

Leto
XI.

VSEBINA:

1. Žalost na potovanju. <i>E. Gangl</i> . Pesem	25
2. Strugar Pavel Pavlovič. <i>Teodor Storm</i> — <i>Fr. Ločniškar</i> . Povest s podobo v barvotisku	26
3. Zapojte mi, ptičke! <i>Bogumil Gorenjko</i> . Pesem	36
4. Bogomilin golobček. <i>Rado Mejovšek</i> . Povest	37
5. Helidor in Andreja. <i>F. S.</i> Povest	38
6. Zvonimirčkove sanje. <i>P. St. Polenčan</i> . Povest	39
7. Spomladi. <i>Simon Palček</i> . Pesem s podobo	40
8. Lonca. <i>Vilko Mazi Bajka</i>	40
9. Materina ljubezen. <i>I. P. Cvetan</i> . Podoba iz vasi	41
10. Ribji orel. Podoba	43
11. Godec Polkec. <i>Fran Košir</i> . Povest	45
12. Veverica. <i>P. St. Polenčan</i> . Bajka	46
13. Naš ded. <i>Bogumil Gorenjko</i> . Pesem	46
14. Ujedne ptice. <i>Lad. Ogorek</i> . Prirodoslovna črtica s podobami	47
15. Pepelčica. <i>Victorien Aury</i> — <i>Fran Jordan</i> . Povest	48
16. Brkati sér. Podoba	51
17. Domotožje. <i>Bogumil Gorenjko</i> . Pesem	52
18. Važnost železnic za promet in kulturo. <i>I. P. Cvetan</i> . Poučna črtica	52
19. O skratu. <i>Ognjeslav Gruđen</i> . Pesem	53
20. Fantje od fare. <i>Engelbert Gangl</i> . Pripovedke	54
21. Kupite pirhe! Podoba	55
22. Nepremišljenost. <i>S. P.</i>	56
23. Lažniva Danica. <i>Mara Gregoričeva</i> . Igra	57
24. Jezero solzá. <i>M. Preinfalk</i> . Povest	61
25. Boj s petelinom. <i>Leon Poljak</i> . Pesem s podobo	62
26. Prazna vreča ne stoji pokonci. <i>Leopold Šmitc</i> . Povest	64
27. Kako se je godilo vrabcu v letošnjem snegu. <i>Peter Strgulca</i> . Povest	65
28. Tožna pesem. <i>Bogumil Gorenjko</i> . Pesem	65
29. Iz šolskih zvezkov.	66
30. O solnčnem zahodu. <i>Zlatko</i> . — Bolnikova pesem. <i>Bogumil Gorenjko</i> . Pesmi	67
31. Pouk in zabava.	
Zastavica v podobah. — Rešitev zastavice v podobah v prvi številki. — Poraba kruha. — Čuden otrok. — Izkopavanje v Jeruzalemu. — Najtrpežnejši les. — Razkošje v Ameriki. — Petnajstletno dekle, ki sluti vodo. — Raj kaznjencev. — Osemleten otrok v hlevu na verigi. — Kotiček gospoda Doropoljskega.	
	68

Listnica uredništva.

Vsem dopisnikom: Vse, kar je porabnega, polagoma priobčimo, ker nam gre vedno tesna s prostorom. — Če bi imeli dovolj naročnikov, bi lahko naš list izhajal v današnjem obsegu. Tako bi nam bilo lažje vstrezati tudi sotrudnikom.

Štev. 2. in 3.

V Ljubljani, 1. sušca 1910.

Leto XI.

Žalost na potovanju.

Pride žalost do potočka;
naj li vanj se potopi?
Kaj potočku hoče žalost!
Ves vesel naprej hiti.

Žvižga kos, prepeva slavec:
zlatih strun je pesem to.
Žalosti ni tamkaj mesta,
kjer prepevajo tako.

Ličeca kot mak rdeča,
smeh vesel na njih vsak čas;
kdo si, malček — debelušček?
„Jankec sem Martinkov jaz!“

Morda v srčecu prečistem
tvojem je prostorček skrit,
da bi vanj se naselila?
Žalost, pojdi se soliti!

Kmetič vstaja v rani uri,
truden v mraku lega spat,
v radost da pomlad mu cvetja,
a jesen v plačilo sad.

Delo je uspeh rodilo,
naj pokoj ga posladi.
Koder vlada tiha sreča,
žalosti nikoli ni.

K dobrovoljčku se napoti.
Hm, prijatelj, zdaj le glej!
He, klobuček brž postrani,
pa naprej — juhej, juhej!

Ali ni nikjer nikogar,
da bi vase jo sprejel?
Žalost — ah, kaj bo iz tega,
ves je svet lep in vesel!

Pa je mati tam živela,
živel sin nepridiprav,
kvartopirec in pijanček,
samoljuben, svojeglav.

Nič mu ni ukazovala,
milo ga prosila je —
glasnejše pa kot beseda
solza govorila je.

Vse je bilo brez uspeha,
pot je šla čimbolj navzdol,
in srce je krvavelo;
kaj je še bridkejša bol?

Žalost težka je dospela,
da v srce se potopi,
pa je v srcu tem ostala
tja do konca tožnih dni.

E. Gangl.

Iz risb idrijskih
realcev.

TEODOR STORM — FR. LOČNIŠKAR:

Strugar Pavel Pavlovič.

(Dalje)

aj ti je znano naše strelišče na južnem koncu mesta ob cesti. Na glavnih vratih je bil v onem času narisana še strelec v naravni velikosti, s puško na rami in s peresom za klobukom; sicer je bila pa stara stavba še slabša kot je dandanes. Društvo se je skrčilo na tri člane; srebrne čaše in rogove za smodnik, ki so jih darovali društvu razni bogati in visoki gospodje, so polagoma zapravili. Velikanski vrt so oddali v najem, in po njem so se pasle odslej ovce in koze. Stare, dvonadstropne hiše ni nihče več rabil, še stanovanj ni bilo v nji; zapuščena in propadla je stala med drugimi hišami; le v pusti, ledenomrzli dvorani, ki je zavzemala skoro ves gorenji prostor, so časih še kazali svoje umetnosti močni možje in razni igralci. Samo takrat so se odprla težka vrata.

Počasi se je približal večer; nazadnje pa je prišla še težava, zakaj oče me ni pustil z doma prej kot pet minut pred začetkom predstave; učil me je potrpežljivosti in si najbrž mislil, da bom potem bolj miren v gledališču.

Slednjič sem bil na mestu. Velika vrata so bila odprta, in vsakovrstni ljudje so drveli noter; zakaj tiste čase so hodili še radi k takim zabavam;

do Ljubljane je bilo daleč, in marsikdo je rajši pustil vse doma in šel gledat igro. Ko sem prišel na vrh hrastovih stopnic, sem dobil pri vходу v dvorano Rezikino mater, ki je sedela pri blagajnici. Približal sem se ji zaupno in si mislil, da me pozdravi kot starega znanca; a sedela je tam tiho in mi vzela vstopnico, kot bi ne bil v nikaki zvezi z njeno rodovino. Malo plašno sem vstopil v dvorano; pričakujoč napovedane igre, so vsi ljudje šepetali med seboj; vmes pa je igral na gosli naš mestni muzikant s tremi tovariši. Prvo, kar sem zagledal, je bila rdeča zavesa na koncu dvorane, pod katero je igrala godba. Na zavesi sta bili narisani dve trobenti, ki sta ležali navzkriž čez liro; kar se mi je posebno znamenito zdelo, je bilo to, da je bil na vsakem ustniku trobent narisani obraz: eden je bil vesel, drugi pa žalosten. Tri prve klopi so bile že zasedene. Pririjem se v v četrto, kjer dobim sošolca, ki je prišel sem s svojimi starši. Za nami so bili vedno višji sedeži, tako da so bila stojišča za višino moža vzvišena nad nami. Tudi tam je bilo menda natlačeno; natančno nisem mogel videti, zakaj sveče, ki so gorele na stranskih stenah, so le slabo razsvetljevale prostor. Moj sosed mi je hotel pripovedovati zgodbo iz šole; nisem mogel razumeti, da misli kaj takega; jaz sem bil ves zamaknjen v zaveso, ki so jo razsvetljevale luče nad našimi muzikanti. Sedaj se zavesa zamaje, in za njo se začne gibati čudežni svet; še en hip — in oglasi se zvonček; v hipu potihne šepetanje navzočih, in zavesa se dvigne. — Pogled na oder me je prestavil tisoč let nazaj. Videl sem na dvorišče srednjeveškega gradu, kjer sta se živo pogovarjala dva človeka, visoka komaj po en meter. Oni s črno brado in s peresom za klobukom je bil grof Zmagomir. Z zlatimi nitkami pretkan plašč je imel ognjen čez rdečo obleko. Šel je na vojno proti Mavrom in je oskrbniku Golu, ki je stal poleg njega v modrem, s srebrom pretkanem jopiču, priporočal v varstvo svojo soprogo Genovefo. Nezvesti Golo je bil na videz jako potrť, ker je grof sam odhajal na vojno. Sedaj se začujejo zategli glasovi trobent, in prikaže se lepa Genovefa v dolgi, modri obleki. Še enkrat objame svojega moža in govori: „Dragi moj Zmagomir, da bi te le divji sovražniki ne mučili!“ — Še enkrat zadone trobente, in grof odkoraka pokonci in ponosno z dvorišča; slišalo se je, ko je zunaj odhajala oborožena četa. Hudobni Golo je bil sedaj gospodar v gradu.

Igrali so naprej, kakor si gotovo že bral v knjigi. Sedel sem na svoji klopi kot začaran; to nenavadno gibanje, ti lepi ali pa hreščeči glasovi, ki so po mojem mnenju prihajali iz ust narejenih oseb, vse to nenavadno življenje figur je delovalo name s privlačno silo.

Še lepše je bilo drugo dejanje. V gradu je bil sluga, opravljen v rumeno obleko, ki mu je bilo ime Gašperček. Če ta fant ni bil živ, ni bil še nihče pod solncem; pravil nam je take dovtype, da se je dvorana kar tresla od smeha; v nosu, ki je bil tako velik kot konec klobase, je moral nekaj imeti, ker je konec nosu bingljaj semintje, kot bi tudi on ne mogel mirovati, kadar je Gašperček povedal kako smešno. „Še enkrat!“ smo kričali, in skočil je vselej spet na oder; stopil je prav spredaj in začel govoriti s palcem; znal ga je tako izrazno pregibati kot bi hotel reči: „Tu nič, tam

nič; če ne dobiš nič, nimaš nič!“ In njegovo škilenje — to je bilo tako zavedljivo, da so prvi hip vsem gledalcem stopile oči navzkriž. Jaz sem bil ves zateleban v Gašperčka!“

Slednjič je bilo igre konec, in sedel sem zopet doma v sobi ter molče užival nekaj pečenega; oče je sedel v naslonjaču in kadil pipo. „No, fant,“ reče, „ali so bili živi?“

„Ne vem, oče,“ odgovorim in jem naprej; bil sem že popolnoma zmešan.

Nekaj časa me je gledal in se smehljaj. „Slišiš, Pavel,“ reče potem, „prevečkrat ne smeš iti gledat teh komedij; te stvari ti lahko nazadnje hodijo še v šoli na misel.“

* * *

Oče je govoril prav. Računstvo mi je šlo prihodnja dva dni tako slabo, da mi je učitelj grozil s slabšim redom. — Če sem računal, mi je šumel po glavi čisti glas Genovefin: „Ah, dragi moj Zmagomir, da bi te le sovražniki ne mučili!“ Enkrat — pa ni nihče videl — sem celo napisal na tablo „ $\frac{3}{4}$ + Genovefa“. — Ponoči sem hipoma zaslišal glas „še enkrat,“ in v tem hipu je skočil na mojo posteljo Gašperček; uprl se je z obema rokama na blazino in mi zaklical: „Ljubi bratec, preljubi moj bratec!“ Kavsnil me je s svojim dolgim nosom, nakar sem se zbudil. Tedaj sem razvidel, da sem samo sanjal.

Vse to sem pa ohranil zase; doma se nisem upal niti črhniti o čudoviti igri. Prihodnjo nedeljo je izklincevalec spet hodil po ulicah, razbijal po svoji plošči in klical: „Danes zvečer na strelišču: Favstova pot v pekel, otroška igra v štirih dejanjih!“ Tedaj se nisem mogel več zdrževati. Hodil sem okrog očeta kot mačka okrog vrele kaše; nazadnje je vendar spoznal, kaj hočem. „Pavel,“ mi reče, „bojim se, da bi ti ne škodovala ta nestrpnost; mogoče bo bolje, ko se enkrat nasitiš.“ Nato poseže v žep in mi da denar za vstopnino.

Hitel sem takoj iz hiše; šele na cesti se spomnim, da imam še osem ur časa do predstave. Šel sem na stezo, ki je držala po bregu za streliščem. Ko sem pa stopil na vrt strelišča, me je nekaj vleklo v poslopje; mogoče bi videl pri oknu še napravljene punčke; zakaj oder je stal pri oknih na zadnji strani hiše. A moral bi iti še čez gorenji del vrta, ki je bil zasajen z lipami in s kostanji. Malo tesno mi je bilo pri srcu; nisem se upal naprej. Hipoma me nekdo sune s tako močjo v hrbet, da sem odletel dvajset korakov naprej. Bil je ta dobrotnik — kozel, ki se je pasel na vrtu. To je pomagalo; ko se ozrem okrog, sem bil že pod drevesi.

Bil je žalosten jesenski dan; posamezni rumeni listi so že padali z dreves na zemljo; nad menoj v zraku so kričali žerjavi, ki so leteli v južne kraje; nikjer ni bilo videti niti slišati človeka. Počasi sem šel po plevelnati stezi, ki je držala do nizkega zidu, ki je ločil vrt od hiše. Res, zagledal sem dvojce oken, za enim se je pa videla nerazločno punčka. Stal sem nekaj časa, in prihajalo mi je tesno v tej samoti.

Tedaj zagledam, kako se spodaj odpirajo težka vrata, obenem pa pokuka skozi nje črna glavica. „Rezika!“ zakličem.

Gledala me je debelo s svojimi temnimi očmi. „Pozdravljen,“ mi reče, „nisem vedela, da stikaš ti tukaj okrog! Odkod pa prihajaš?“

„Jaz? Bil sem na izprehodu, Rezika! Povej mi, ali že sedaj igrate komedijo?“

Odkimala je z glavo in se smehljala.

„Kaj pa delaš tukaj?“ jo vprašam in zlezem čez zid k nji.

„Očeta čakam,“ mi odgovori; „šel je domov iskat žrebljev in trakov, ker hoče vse pripraviti do večera.“

„Ali si sama tukaj, Rezika?“

„O ne, saj si tudi ti tu.“

„Mislim, če ni tudi tvoje matere v dvorani,“ ji odgovorim.

Mati je bila doma, kjer je popravljala punčkam obleke. Rezika je bila popolnoma sama.

„Poslušaj,“ rečem zopet jaz, „ali bi mi hotela z nečem postreči; med vašimi lesenimi igračkami je tudi neki Gašperček; tega bi jako rad enkrat videl prav od blizu.“

„Tistega z velikanskim nosom?“ reče Rezika in nekaj časa pomišlja. „No, to bi že šlo; ampak hitro, da ne pride prej oče.“

Hitro stopiva noter in stečeva po stopnicah. Skoro temno je bilo v veliki dvorani; zakaj okna, obrnjena na vrt, je zakrival oder; le pri razpokah je prihajal kak solnčni žarek v sobo.

„Pojdi,“ reče Rezika in odgrne zaveso pri steni; zmuznila sva se skozi, in stal sem za odrom. — Pogled na oder od zadaj je bil pri dneveni svetlobi precej žalosten; bil je zbit iz desak in pregrnjen s platnenimi kosi: to je bilo pozorišče, kjer se je tako prevarljivo predstavljalo življenje svete Genovefe.

A prekmalu sem se pritožil; na žici, ki je bila napeta z odra na steno, sta viseli dve čudoviti figuri; nisem ju mogel spoznati, ker sta bili obrnjeni s hrbtom proti meni.

„Kje je pa drugo, Rezika?“ Rad bi bil videl naenkrat vso družbo.

„Tukaj v shrambi,“ reče Rezika in potrka s prstkom na zaboj, ki je stal v kotu; „ta dva tu smo že zavrgli; le pojdi sem in oglej si; je že tukaj tvoj prijatelj Gašperček!“

Bil je res. „Ali igra tudi danes zvečer?“

„Seveda, ta igra vselej!“

Opazoval sem čudežnega, meni tako dragega možica. Hipoma se zaguga, zakaj visel je na sedmerih vrvkah; glava mu pade naprej, tako da je imel velike oči obrnjene v tla, rdeči nos, podoben širokemu kljunu, pa mu je ležal na prsih. „Gašperček, Gašperček,“ sem mislil sam pri sebi, „kako žalostno visiš tukaj!“ Zdelo se mi je, kot bi mi odgovoril: „Čakaj, bratec, čakaj večera!“ — Ali se mi je samo tako zdelo, ali je v resnici govoril?

Ozrem se. Rezika je odšla; gotovo je šla k vratom, da bi videla, kdaj se vrne oče. Zaslišim ravno, ko je odhajala iz dvorane: „Samo prijemati ne smeš figur!“

Vendar nisem mogel pustiti stvari pri miru. Tiho stopim na klop in začnem vleči sedaj za eno vrvco, sedaj za drugo; čeljusti začno šklopotati, roke se dvignejo, in začne se tudi čudoviti palec sunkoma pregibati sem-tertja. Stvar mi ni delala nikakih težav; prej nisem mislil, da je to tako lahko. — Toda roke so se pregibale samo naprej in nazaj; in vendar jih je Gašperček prejšnji večer lahko razprostrl od sebe, celo nad glavo jih je sklenil! Poizkušal sem z vsemi vrvami in nazadnje še z roko; a ni se mi hotelo posrečiti. Sedaj zaslišim v notranjosti figure neki „resk“. — „Stoj!“ si mislim, „roke proč! Lahko narediš kako škodo!“

Tiho stopim spet s klopi, obenem pa zaslišim, da je Rezika stopila v dvorano.

„Hitro, hitro!“ mi kliče in me vleče po temi do stopnic; „sicer ni bilo prav, da sem te privedla noter; pa kaj, si imel vsaj veselje!“

Jaz sem pa še vedno mislil na oni „resk“. „Pa saj ne bo nič hudega,“ sem tolažil samega sebe in bežal po stopnicah, potem pa skozi vrata pod milo nebo.

To sem vedel sedaj, da je bil Gašperček iz lesa; in Rezika — kako lepo je govorila in kako hitro mi je pokazala vse skrivnosti! Seveda ni bilo vse v redu, saj je sama rekla, da oče ne sme vedeti za to. Priznati moram v svojo sramoto, da mi ta skrivnost ni bila neljuba; s tem se mi je stvar še bolj priljubila in bil sem ves srečen, ko sem koracal pod lipami in kstanji na stezo za streliščem.

A med takimi prijetnimi mislimi me je večkrat vznemiril oni „resk“ v Gašperčku; vedno sem slišal oni neprijetni glas, ki me je navdajal s strahom.

* * *

Odbila je ura sedem; na strelišču je bilo vse zasedeno, zakaj bila je nedelja; stal sem zadaj na precej vzvišenem mestu. Lučce so gorele ob stenah, in mestni muzikant je igral s svojimi tovariši; zastor se dvigne.

Pokaže se visoka obokana soba. Pred velikansko, odprto knjigo sedi v črnem plašču doktor Favst in bridko toži, da mu vsa njegova učenost nič ne pomaga; toži, da nima nobene cele suknje več in da se ne more izkopati iz dolgov; hoče se zvezati s peklom. — „Kdo me kliče,“ se začuje grozen glas od leve strani izza oboka. — „Favst, Favst, ne vdaj se!“ ga svari drugi glas z desne. — Toda Favst sklene zvezo s peklom. — „Gorje, gorje tvoji ubogi duši!“ je vzdihoval žalostno angel. Od leve strani pa se je čul škodoželjen smeh. — — Nekdo potrka na vrata. „Oprostite, blagorodje!“ reče Favstov sluga, ki je vstopil. Prosil ga je, če sme vzeti pomočnika za težja dela, da bi se sam bolj posvetil učenju. „Zglasil se je pri meni mož,“ pravi, „ki mu je ime Gašperček in se mi zdi prav pripraven.“ — Favst pokima milostljivo z glavo in reče: „Prav, dragi sluga, to ti dovoljujem.“ Nato oba odideta. — —

„Ho-hop!“ zakliče nekdo. V tem hipu pa skoči na oder Gašperček s torbico na grbi.

„Hvala Bogu!“ si mislim; „čisto zdrav je še; skače še ravno tako kot pretečeno nedeljo v gradu lepe Genovefe!“ In čudno, dasiravno sem ga imel še dopoldne za smešno figuro, me je vendar takoj s prvimi besedami očaral.

Neutrudno je hodil po sobi gorindol. „Če bi me moj oče videl sedaj,“ pravi, „to bi me bil vesel. Vedno mi pravi: Gašperček, glej, da boš hitro izvrševal svoja dela! — O, to gre hitro in visoko!“ — Nato hoče zagnati svojo torbico v zrak; letela je res do stropa, ker je bila na žici; toda — Gašperčkove roke se niso premaknile od života; na vse načine jih je vzdigoval, a niso se premaknile niti za ped kvišku.

Gašperček je govoril dalje, a delal ni nič več. — Za odrom je nastal nemir; slišalo se je tiho, a jezno govorjenje; nadaljevanje igre je bilo preprečeno.

Meni je bilo hudo! Rad bi bil zbežal, pa sem se sramoval. In če se še Reziki po moji krivdi kaj pripeti!

Tedaj začne Gašperček hipoma žalostno rjoveti; pobesil je glavo in roke, in Favstov sluga pride spet na oder ter ga povprašuje, zakaj tako zdihuje.

„Ah, moj zob, moj zob!“ kriči Gašperček.

„Dobri prijatelj,“ reče sluga, „pokaži mi svoja široka usta!“ — Ko ga nato zagradi za veliki nos in mu odpre žrelo, stopi zopet Favst v sobo. „Oprostite blagorodje,“ reče sluga, „tega človeka ne morem več rabiti; iti mora takoj v bolnišnico!“

„Ali je bolnišnica gostilnica?“ vpraša Gašperček.

„Ne, dobri prijatelj,“ odgovori sluga, „to je klavnica. Tam ti izderejo zob modrosti, in rešen si vseh bolečin.“

„Za Boga,“ vzdihuje Gašperček, „da me mora zadeti taka nesreča! Zob modrosti, pravite, gospod sluga! Še nihče ga ni imel v naši rodovini! In s tem bo tudi konec moje modrosti?“

„Seveda, dragi prijatelj,“ reče sluga; „slugo z zobom modrosti jako rabim; taki so le za nas učene ljudi. Pa saj imaš še enega bratranca, ki se mi je že ponudil. Samo,“ se obrne k Favstu, „če mi dovoli vaše blagorodje!“

Doktor Favst se ponosno ozre.

„Storite, kar vam je drago, ljubi sluga,“ odgovori na to, „samo ne motite me dalje pri učenju čarovništva s svojimi otročarijami!“

„Slišiš,“ reče krojaški pomočnik, ki je stal pred menoj, svojemu sosedu, „to pa ne sodi k igri; meni je znana, videl sem jo pred kratkim na Koroškem.“ — Drugi pa odgovori: „Molči vendar, Korošec!“ in ga sune pod rebra.

Na odru je nastopil med tem drugi Gašperček. Bil je popolnoma podoben svojemu bratrancu in je tudi prav tako govoril; samo s palcem ni mogel tako gibati, in nos je bil malo drugačen.

Oddahnil sem se, ko so igrali dalje in pozabil sem zopet na vse okrog sebe. Nato nastopi peklenski Mifistofel z rdečim plaščem in z rožičkom na čelu. Favst podpiše z lastno krvjo pogodbo s peklom:

„Služi mi štiriindvajset let, potem sem tvoj z dušo in s telesom!“

Nato odletita oba v Mefistofelovem čarovniškem plašču v zrak. Na Gašperčka pa je padla iz zraka velikanska žaba z netopirjevimi krili. „Na tem peklenskem vrabcu odjaham v Parmo,“ zakliče Gašparček, sede na žabo, pokima z glavo, in oba odletita v višavo.

Stopil sem prav zadaj k steni, da sem bolj videl na oder. Zastor se dvigne zadnjikrat.

Favst in Gašperček sta zopet v domačem mestu. Gašperček je postal nočni čuvaj; hodi po temnih cestah in naznanja ure:

„Čujte, žena me nemila
je doma hudó nabila;
bojte hudih se pesti —
ura je že polnoči!“

Iz daljave se čuje ura, ki bije polnoči. Tedaj se priguglje na oder Favst; poizkuša moliti, a sliši samo rjojenje in šklepetanje zob. V višavi se zasliši gromovit glas...

Ravno ko priplavajo z višine v ognjenem dežju trije črnolasi hudobci, da bi siromaka vzeli, začutim, da se pod mojimi nogami pregiblje deska. Ko se pripognem, da bi videl, kaj je, se mi zazdi, kot bi slišal nekaj šum; poslušam bolj natanko; zdelo se mi je, da joka otrok. — „Rezika,“ si mislim; „ko bi bila Rezika!“ Kakor kamen mi je padla na vest zopet moja pregreha; nisem se več zanimal za doktorja Favsta in njegovo pot v pekel.

Burno mi je utripalo srce, ko sem se prerival skozi vrste poslušalcev, da bi pri strani zlezel skozi odprtino pod pod. Hitro zdrsnem v spodnji prostor, kjer sem lahko ob kraju šel pokonci; a bilo je tako temno, da sem se zadeval z nogo ob grede in late. „Rezika!“ zakličem. Ihtenje, ki sem ga še ravnokar slišal, hipoma potihne; a tam v najtemnejšem kotu zagledam, da se nekaj premika. Tipljem naprej, do konca — in tam jo dobim, sključeno, z glavico v naročju.

Potegnem jo za obleko. „Rezika,“ rečem tiho, „ali si ti? Kaj delaš tu?“ Odgovorila ni ničesar, ampak začela iznova ihteti.

„Rezika,“ vprašam spet; „kaj ti je? Govori vendar!“

Nato malo dvigne glavo. „Kaj naj govorim,“ mi reče „saj sam veš, da si pokvaril Gašperčka.“

„Da, Rezika!“ odgovorim pobito; „sam vem, da sem storil to.“

„Da, ti! — In rekla sem ti, da ga pusti!“

„Rezika, kaj naj storim?“

„Kaj! Nič!“

„A kaj bo iz tega?“

„Tudi nič!“ Iznova začne glasno jokati.

„A jaz — če pridem domov, bom tepena!“

„Tepena, Rezika!“ — Zdelo se mi je, da sem popolnoma uničen. „Ali je tvoj oče tako strog?“

„Oh, moj dobri oče!“ ihti Rezika.

Torej mati! O, kako sem bil že hud na to žensko, ker je vedno tako lesono sedela pri blagajnici!

Z odra zaslišim novega Gašperčka, ki je zaklical: „Igre je konec!“ Nato se zasliši drsanje in ceptanje ljudi, ki so drveli proti izhodu. Zadnji je šel mestni muzikant s svojimi tovariši, kakor sem spoznal po glasu basú, ki se je parkrat zadel ob steno. Polagoma je nastal mir, le za odrom je še govoril gospod Leskar s svojo ženo. Čez nekaj časa prideta tudi ta dva v dvorano; najbrž sta snazila in ugašala svetilke ob odru in stenah, zakaj prihajalo je vedno temnejše.

„Da bi le vedel, kje je ostala Rezika,“ reče gospod Leskar svoji ženi, ki je nekaj delala ob nasprotni steni.

„Kje naj bi bila?“ reče ta; „nagajivka je šla gotovo domov!“

„Ti malo prehudo ravnaš z njo,“ reče mož; „ona je preveč rahločutna!“

„Ah, kaj!“ reče žena; „kaznovati jo moram; da nam je ravno pokvarjeni Gašperček dosti koristil, to že ve tudi ona; nikdar več ga ne popraviš, a njegov bratec je le za največjo silo!“

Glasni pogovor je odmeval v prazni dvorani. Počenil sem k Reziki; prišla sva se za roke in sedela tiho kot miši.

„Sicer se mi pa prav godi,“ reče spet gospa, ki je stala ravno nad nama, „zakaj sem ti pa pustila, da si uprizoril zopet to nesrečno igro! Moj pokojni oče je ni hotel svoja zadnja leta nikdar!“

„No, no, Reza,“ reče spet gospod Leskar, „tvoj oče je bil poseben mož. Igra vendar vselej napolni blagajnico; in v igri je tudi nauk in zgled za brezbožneže tega sveta!“

„Igrali smo jo pa danes zadnjikrat! Sedaj mi pa ne govori več o tem,“ reče žena.

Gospod Leskar je molčal. — Zdelo se mi je, da gori samo še ena luč in da gresta mož in žena proti izhodu.

„Rezika,“ zasepeče, „zaklenili naju bodo!“

„Naj!“ reče ona; „jaz ne grem od tu!“

„Potem ostanem tudi jaz!“

„Pa tvoj oče in tvoja mati?“

„Vseno ostanem pri tebi!“

Vrata v dvorano se zapro; nato pa odideta oče in mati po stopnicah, odpreta glavna vrata in stopita na cesto.

Midva pa sva sedela kake četrte ure, ne da bi izpregovorila besedico. K sreči se spomnim, da imam v žepu še dve masleni štručki, ki sem ju kupil po poti in ki sem nanje popolnoma pozabil. Eno dam Reziki v roko; vzela jo je molče, kakor bi se razumelo samo ob sebi, da ji moram preskrbeti večerjo; začela sva jesti in kmalu tudi nehala. — Nato vstanem in rečem: „Pojdiva za oder, tam bo bolj svetlo; mislim, da sije zunaj mesec!“ Rezika je potrpežljivo šla z menoj čez late in prečnice v dvorano.

Ko prideva za oder, je sijala skozi okna od vrta sem luna.

Na žici, kjer sta bili zjutraj samo dve figuri, sem videl sedaj vse, ki so nastopale v igri. Tu je visel blede Favst, rogati Mefistofel, trije črnolasi

Skozi okno je sijala luna.

hudobci, poleg krilate žabe sta visela tudi oba Gašperčka. Čisto tiho so viseli tu v blede mesečini; zdeli so se mi kot mrlič. Glavni Gašperček je k

sreči pobesil svoj nos na prsa, drugače bi bil mislil, da me preganja s svojimi pogledi. Z Reziko nekaj časa nisva vedela, kaj naj storiva; stopala sva po odru, plezala po njem, nazadnje pa se nasloniva na okno. — Bližalo se je slabo vreme; tam na nebu je plaval proti luni črn, teman oblak; listje je padalo z dreves in se kopičilo po tleh.

„Glej,“ reče Rezika, „kako se kopičijo oblaki; sedaj pa ne more moja stara, dobra tetka gledati z nebes na zemljo.“

„Kakšna tetka?“ vprašam.

„Ko sem bila še jako majhna, mi je umrla.“

Nato sva zrla zopet v noč. —

Ko zapiše močan veter proti oknu, začne molčeča družba na žici ropotati s svojimi lesenimi udi. Nehote se ozrem tja in vidim, kako se jim v vetru majejo glave in zapletajo noge. Hipoma pade bolnemu Gašperčku glava nazaj, tako da me je gledal s svojimi belimi očmi; zato rečem Reziki, da bi bilo bolje, če greva malo v stran.

Ne daleč od okna sta stala dva zaboja; med njima in med pregibajočo se družbo je visela zavesa; zaboja sta bila prazna, samo nekaj cunj je ležalo tam, ki so vanje najbrž zavijali figure.

Ravno ko hočem tja, zaslišim pri oknu Reziko, kako zeha.

„Ali si trudna, Rezika?“ jo vprašam.

„Ne,“ odgovori, medtem ko se stisne prav skupaj; „samo malo zebe me!“

Tudi mene je zeblo, ker je bilo precej mráz. „Pojdi sem,“ ji rečem, „zavijeva se v cunje.“

Pustila je voljno, da sem jo zavil vanje; podobna je bila bubi, samo da je na enem koncu gledal na dan prijazen obrazek. „Veš,“ reče zaspáno, „zlezla bom v zabojo, kjer je gotovo gorkejšo!“

Tudi meni se je tako zdelo; poleg tega je bil prostor, kjer sta stala zaboja, še dosti prijazen, medtem ko je bilo na odru jako dolgočasno. Kmalu sva sedela neumneža, zavita v cunje, vsak v svojem zaboju; slišala sva samo vrata v dvorani, ki so loputala.

„Ali te zebe, Rezika?“ jo vprašam.

„Malo!“

Legla je v zabojo in zašepetala: „Kaj bo moj dobri oče . . .“ Po njenem dihanju sem spoznal, da je zaspala. Iz svojega zaboja sem malo videl skozi okno. Luna je zopet priplavala izza oblakov, ki so jo nekaj časa zakrivali; stara tetka je zopet lahko gledala na zemljo in gotovo z veseljem. Skozi okno posije mesečina in razsvetli Rezikin obrazek. — Nisem se upal premakniti. „Kako lepo bi bilo,“ sem si mislil, „če bi bila Rezika tvoja sestra in bi bila lahko vedno skupaj!“ Imel nisem ne sestre ne brata; brata si ravno nisem želel, a sestro bi bil imel rad; zato se nisem mogel načuditi svojim tovarišem, ki so se časih prepirali s sestrami in se celo z njimi pretepali.

V tem sem zaspal; dobro še vem, kako hude sanje sem imel. Zdelo se mi je, da sedim sredi dvorane, ob stenah gore luči, jaz pa sedim sam v

klopi. Nad mojo glavo pod stropom jaha Gašperček peklenškega vrabca in kriči: „Hudobnež, hudobnež! Moja roka, moja roka!“

Hipoma me zbudi smeh, ki je odmeval nad menoj; obenem se zasveti pred mojimi očmi luč. „Poglejte no gnezda!“ zaslišim glas svojega očeta, nato pa ostrejšje: „Vstani, fant!“

To je bil glas, ki me je vselej dvignil. Odprem široko oči in zagledam svojega očeta, ki je stal z Leskarjevima pri zabojih; gospod Leskar je imel v roki prižgano svetilko. Sprva se še dvigniti nisem mogel, ker je bil zaboj kratek in sem se zvil v njem v dve gubi. Ko sem pa skočil na noge, sem tako nerodno zamahnil z roko, da bi bil kmalu gospé Leskarjevi zbil klobuk z glave.

„No, no, fant!“ reče ona in stopi korak nazaj; ko stopim iz zaboja, začnem hitro pripovedovati, ne da bi se kaj bal, kaj sem naredil zjutraj.

„Gospa Leskarjeva,“ reče moj oče, ko sem končal, „saj mi dovolite, da obravnam sam s fantom doma to stvar!“

„Seveda, seveda,“ reče ona kakor bi mi zagotavljala dobro zabavo.

Rezika se je medtem prebudila, in oče jo je vzel v naročje. Videl sem, kako ga je objemala, mu šepetala nekaj na uho, mu nedolžno gledala v oči in zatrjevala s prikimovanjem. Kmalu nato seže gospod Leskar mojemu očetu v roko. „Dragi gospod,“ reče, „otroka prosita drug za drugega. Mati, ti tudi menda nisi tako huda! Ne storimo jima nič žalega!“

Gospa Leskarjeva je pa še vedno malo hudo gledala izpod svojega klobuka. „No, boš videl, kako boš igral brez Gašperčka,“ reče in strogo pogleda svojega moža. V očeh svojega očeta sem videl neko zadovoljnost, ki mi je dajala upanje, da ne bo viharja; ko je oče še obljubil Leskarju, da mu poizkusi popraviti Gašperčka in si je gospa dobrohotno popravila klobuk, sem vedel, da ni več nevarnosti zame in za Reziko.

Kmalu smo stopali skozi temne prostore, gospod Leskar s svetilko naprej, midva z Reziko pa, držeč se za roke, za njimi. „Lahko noč, Pavel! Jaz grem spat,“ reče Rezika. Niti opazil nisem, da smo prišli že domov.

(Dalje.)

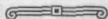

Zapojte mi, ptičke!

*Zapojte mi, ptičke,
o rojstni vasi,
zapojte mi, ptičke,
o dragi sestrici,
o mamici dragi
zapojte!*

*Res pojejo ptičke
o vesnici zlati,
res pojejo ptičke
o pisani trati,
o tem, kar sem prosil —
molčijo ...*

Bogumil Gorenjko.

RADO MEJOVŠEK:

Bogomilin golobček.

j, ej, kdo li ni poznal ljubeznive Bogomile z lepimi laski, ki so ji padali do ramen! Kako ljubko in živahno sta strmeli njeni očesci v svet!

Njeni starši so bivali v drugem nadstropju lepe hiše na voglu prostrane ulice. Kadarkoli sva se srečala z Bogomilo, me je ogovorila ter povpraševala in mi pripovedovala o tem in onem.

Najrajša je govorila o golobih. Dobro jih je poznala in jih imela posebno rada. Saj je bila vedno pri njih in med njimi.

Bili so golobi brez stalnega domovja. Letali so od ulice do ulice in s kljunčki potrkavali na okna, češ: „Prosimo hrane za lačne želodčke“.

Njeno okno so ljubeznive živalce poznale prav dobro. Saj jim je stregla in trosila krme. Neštetokrat sem videl mater in Bogomilo pri odprtem oknu. Mama jo je varovala; a deklica je vabila golobčke, jih krmila in jim božala perje.

Posebno je ugajal deklici belin z modrim ovratnikom in z rdečimi očmi. Ta se ji je venomer dobrikal. Kadar ga je pogladila po perju, je za-grlil svoj veseli „grugru, gruu“ in se priklanjal.

Nekega dne prihiti k meni z objokanimi očmi. Na roki je čepel belin. Žalostno je kimal z glavico, in očesci sta mu bili zaprti.

Zlobna dečkova roka mu je s pračo odstrelila krak pod kolencem. Kri je kapljala na Bogomilino roko — nji pa so se po obrazu ulivale solze. Pokaže na goloba, a ne reče ničesar.

Bil sem za zdravnika. S seboj je prinesla platnene krpice. Zaveževa hromo nogo. Kri se mu je ustavila, in takoj se je poživil.

Lepa živalca odpre očesci, pogleda Bogomilo in mene ter kima z glavico. Odpirala je kljunček kakor bi hotela reči: „Hvala vama!“

Golob dvigne krila in skoči z Bogomiline roke na mizo. Stal je na eni nogi ter skakucal semintja.

„Kako težko mu je,“ pravi Bogomila, „ni vaje hoditi po eni nogi.“

„Potolaži se; čez nekaj dni bo spretniji,“ ji odgovorim.

Zahvali se mi in izgine z belinom hitro kakor vetrič.

Za teden dni mi priteče naproti ter veselo vzklikne: „Že dobro hodi! Sirotek ostane za vselej pri meni; skupno z bratcem mu bova stregla.“

F. S.:

Helidor in Andreja.

ri krstu ga je imenoval gospod župnik za Helidorja; roditelja izpuščata navadno prvi o, ravnotako sestra Andreja, ki noče imeti tudi z rom težav; zato izpreminja nebodigatreba soglasnik r v j, kadar potoži ljubljeni mami: „Helidoj me je tolkel.“

Sicer pa je Helidor pravi možakarček, čeprav še ne hodi k šolskemu pouku. Suknjo ima kot očka, hlače tudi, in celo telovnik mu je napravila mamica poslednje dni, ker jo je mali Helidor spravil mnogokrat v zadrego, ko je moško stopal po vasi s salonskim očetovim suknjičem, ki je že davno dovršil službo in bi bil kakor nalašč za maškarado.

Helidor ima jako rad svojo sestrico, kakor ljubi tudi ona njega z vso otroško ljubeznijo. Najbolj ju razžališ, ako bi naklonil darilo le enemu obeh. „Andreja tudi — Helidor tudi,“ se glasi povprek.

Dobro se zavedata te lepe lastnosti otrok skrbna roditelja. Ničesar ne dobi Helidor, da bi ne bila deležna dobrote tudi Andreja: imata podobni obleki, enaki skledici in tudi slični posteljici.

Jezušček jima je prinesel pod božično drevesce mnogo lepih igrač. Andreja je dobila veliko punčko, ki joka na glas in tudi sama zapre oči, ko jo položi mala mamica v otroški voziček. Helidor se veseli velikega konja in hitre železnice na pero. Čvrsto zajaha zibajočega belca, zlasti če vidi, da ga opazuje dobri očka. Železnica pa vozi mamina ljubčka marsikatero uro daleč, daleč po neznanem svetu. — —

Nekega dne sta se igrala na vrtu; bilo je spomladi, ko sta znosila Helidor in Andreja vse igrače v senco košatih dreves. Prezrla sta opomin mamice in pomešala sta med igrače tudi — škarje.

Ko sta se naveličala punčke in železnice, pravi Helidor:

„Zakaj bi imela dolge lase, jaz imam kratke in očka tudi. Veš kaj, kar ostrigel jih bom.“

„Mamica bo huda,“ odvrne Andreja, „deklince moramo imeti dolge lase, tudi mama ima dolge in lepe.“

Helidor ni čakal odgovora. Zasukal je škarje, par stisljajev, in Andreja je postala — Andrejček. Smejala sta se, a ne dolgo.

Kmalu je prišla mamica in z njo — tepežni dan.

Tudi očka je bil hud. Ostro je posvaril mala poredneža, in obljubiti sta morala slovesno, da se ne dotakneta škarij nikdar več. Seveda jima je odrekel onega dne običajni poljubček, kar je bilo za Helidorja in Andrejo — največja kazen. —

P. ST. POLENČAN:

Zvonimirčkove sanje.

očoj se mi je sanjalo, da smo šli jaz, ate in mamika z doma. Doma je ostala samo Milica. Odšli smo kmalu popoldne, a ko se zvečer vrnemo, ne dobimo več Milice nikjer. Iskali smo jo, klicali, toda vse zaman. Milice ni bilo nikjer.

Ko sem pa jaz dorastel, sem se napotil po svetu iskat sestrice. Hodil sem že dolgo. Neke jasne noči — mesec je svetil na nebu — pa dohitim starčka. Vpraša me, kam grem. Ko pa mu razodenem, da iščem sestrico, mi reče: „Dragi dečko! Idi odtod čez devet hribov in prideš v veliko dolino. Tam stoji na sredi doline hrast; med koreninami tega hrasta dobiš zapisano, kje je sestra in kako ti jo je rešiti.“ Komaj to izgovori, izgine.

Jaz sem se res napotil čez hribe in za devetim hribom sem dobil dolino in v nji hrast. Hitro odgrebem korenine in najdem kamenček in na njem zapisano: „Tvoja sestra je pri stari Urši, sosedi tvojih staršev. Vzela si jo je, da ji služi. Idi in odreži tri cvetice, ki cveto na njenem vrtu! Sestrica bo rešena.“

Takoj sem se odpravil domov. Hodil sem zopet dolgo, preden sem prišel v domačo vas. Prav nič nisem šel pozdravit svojih staršev, temveč sem hitel na vrt sosede in odrezal one tri cvetice.

Komaj pa sem odrezal zadnjo, se me je Milica oprijela okolo vratu. Prav taka je bila kakor pred leti, samo nekoliko večja. Ate in mamika sta se od veselja jokala, ko sta videla zopet ljubo hčerko. Milica pa nam je pripovedovala, kako se je z njo zgodilo.

„Ko ste bili tistega nesrečnega dne odšli,“ je rekla, „je prišla Urša k nam. Videla je, da sem sama in mi ponudila jabolko. Jaz ubožica, nič hudega sluteč, sem vgriznila v jabolko. Toda joj! Takoj sem se izpremenila v mačko, in Urša me je ugrabila in nesla s seboj. Tam se me je dotaknila s čudodelno palico, in izpremenila sem se v staro sključeno ženico, kakršno ste me videli. Obljubiti sem morala Urši, da se ne bom razodela nikomur, dokler ne bom rešena, zakaj sicer bi me umorila. Kadar je bila Urša doma, sem ji stregla; mnogokrat pa je odhajala na metli gor na Klek k zborovanju čarovnic. — Danes se me je pa lotil nemir, in vedno sem hodila na vrt kakor da bi slutila, da me danes reši moj ljubi bratec.“

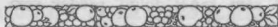

Spomladi.

Že je skopnel led,
zabrstel je cvet;
nič se več ne boj!
Dedek, z nami poj!

Gleda ded, molči ...
Kaj se srcu zdi?
Od sveta težko
vzeti je slovo!

Simon Palček.

VILKO MAZI:

Lonca.

visoke police se je posmehoval novi lonec razčrepinjenemu tovarišu, ki je pohlevno čakal med nerabno šaro na smetarja.

„Ne razumem, tovariš,“ je dejal porogljivo, „kako moreš živeti tam spodaj. Ali ti ni ugajala visoka polica, ki se z nje tako lepo vidi po kuhinji?“

Komaj je širokoustnež izgovoril zadnjo besedo, odpre močan veter rahlo zaprta vrata, pa jih loputne v polico s tako silo, da teledi ošabni lonec na tla in se ubije.

„Ali ti ni ugajala visoka polica?“ vpraša zdaj hladno zaničevani lonec ubitega bahača, ki je ostal na tleh tih in osramočen za svoje ošabne besede.

I. P. CVETAN:

Materina ljubezen.

Podoba iz vasi.

jena ljubezen do sina je bila velika, kakor more biti velika le prava materina ljubezen do svojih otrok. Ljubila je svojega sina Jožeta tako, da bi dala zanj celó svoje življenje, če bi bilo treba.

Sedela je Rapetova gospodinja, še mlada žena, v sobi ob beli javorjevi mizi in je šivala; mislila je na Jožeta, in debele solze so ji padale iz oči, da so ji bile že vse rdeče. „Kaj mu je treba hoditi v Ameriko,“ je šepetala tiho. Nato se je spomnila preteklih let, ko je Jože še v šolo hodil. Lepa so bila tista leta zanj in za sina. Marljivo se je učil, bil je dobre in prebrisanе glave. Mislili so ga dati v mesto, pa on, dasi ga je v začetku veselilo iti v mesto, se je branil. Bogvekaj ga je vlekle nazaj, kakšne so bile njegove misli? Lepo bi bilo videti, ko bi bil njen sin gospod. Pa Jože je ostal doma. Sicer pa tudi ni napačno, da je ostal doma, komu bi starši zapustili posestvo? Jože, njen edini otrok, bi dobil po smrti staršev posestvo; zdaj pa hipoma ta izprememba: Jože hoče iti v Ameriko. „O, ta Amerika, poguba mojega sina!“ je ponovila Rapetova gospodinja.

V sobo stopi sin Jože. Za trenutek pusti žena šivanje in se ozre proti vratom. Jože postavi v kot bič; ravno je prišel iz gozda. Za mater se ne zmeni in hoče iti zopet ven.

„Jože, kaj bi hodil v Ameriko, saj imamo doma vsega dovolj; ničesar nam ne manjka, delavcev pa potrebujemo. A ti greš, ki ti treba ni, in ti si nama edinec.“ S tihim, jokajočim glasom, polna ljubezni, je govorila mati sinu. Že tolikrat ga je prosila zaradi Amerike. Pa materine ljubeznipolne besede ga niso ganile, ni ga omečila materina ljubezen.

Po svoji navadi zareži: „Kaj bi tarnali, mati! Malico mi prinesite, pa ne jokajte.“ Da bi jo malo podražil ali užalil, doda: „V Ameriko pa gremo kmalu, v nekaj dnevih.“ Za mizo sede, mati pa gre po malico.

Bil je Rapetov Jože mladenič, da mu ga ni bilo kmalu para med fanti v župniji; kot sedemnajstletni mladenič je nadkriloval svoje vrstnike v moči; tepel se je rad, to je res; pa je bil tudi takoj dober z njim, s komer se je stebel. Lepe, močne postave je bil; staršev ni umel ljubiti. Malokdaj je z njimi prijazno govoril, velikokrat je grdo zarežal nad materjo, nad očetom se ni upal; ni uvidel, kako ga oče in mati ljubita v kljub njegovim sirovostim, pa zakaj bi ga ne, saj je njun edini otrok.

Rapetov Jože je bil vseh muh poln. Dasi mu ni bilo treba hoditi z doma za kruhom, si izmisli, da bi šel v Ameriko. Kaj tam? Ni imel nikakih smotrov, da bi tam morda dosti zaslužil ali ... to mu še mar ni bilo, še neumno se mu je zdelo; vedel je, da mu ni treba hoditi v Ameriko, ker ima doma vsega odveč, vrhutega je pa še edini otrok svojih staršev. Vleklo

ga je nekaj v Ameriko, v deželo sreče, veselja in bogastva ... Čutil je, da bo le daleč od doma srečen. Na povrnitev v domačo vas še ni mislil, dasi je vedel, da se gotovo kdaj vrne. Razodel je staršem svoj namen; oče je nekaj časa pomišljal, potem mu je dal odgovor, naj stori, kakor ve in zna. Branil mu ne bo iti, denarja, kolikor ga bo potreboval, mu tudi lahko da. Obrnil se je in odšel v hlev, ob tem pa je mislil: „Naj gre, mi vsaj doma nagajal ne bo; morda se bo pa tudi tam izpametoval in, kadar hoče, naj pride domov.“ — Toda drugačnih misli je bila žena. Upirala se je Jožetovi nakani in ga je učila, koliko nesreč ga lahko zadene, še preden pride čez morje. Prosila je moža, naj nikar ne pusti sina z doma, toda ta ji je isto odgovoril kakor sinu. Odločilna beseda je vseeno moževa. Vrnila se je v hišo in se zjokala v znamenje ljubezni do svojega otroka. Odšel bo njen edini sin v tujino, bogve kaj bo z njim. Že zdaj so jo navdajale težke, moreče skrbi: če zaide sin v slabo tovarišijo, če pozabi na Boga, se li še vrne? Šele zdaj je čutila, kako ljubi svojega otroka.

Mati prinese Jožetu kruha in vina; z žalostjo opazuje Jožeta. Vzame zopet šivanje v roke, nazadnje pravi sinu: „Vidiš, Jože, vedno imaš doma dosti vina, kolikor ti ga je drago, kaj bo pa v Ameriki? ...“

„Nikogar nič ne briga,“ zareži sin, popusti malico na mizi in gre iz sobe.

Žena težko vzdihne.

Oče Jožetov napaja pri vodnjaku pod orehom konje. Po dvorišču sem pride sosed Jaka in ga nagovori: „Kdaj pojdejo v Ameriko?“

Gospodar Rape ga pogleda, rekoč: „Mislim, da gredo danes teden.“

„Pa da pustiš sinu iti v Ameriko.“

„Naj gre,“ odgovori Rape malo nevoljno, „bo vsaj izkusil, kaj je svet. Doma mi je samo za nagajanje. Potni list menda že tudi ima.“

Ko zapazi Jaka, da je Rape zaradi govora o Ameriki nevoljen, odide.

Drugi dan se odpelje Jože v mesto kupit ročni kovčeg in kar je bilo še potrebne obleke. Ko vidi Rapetova gospodinjo zvečer kovčeg na skrinji, vzdihne: „Ko bi tega-le ne bilo!“

Prišel je dan odhoda v Ameriko.

Svetla noč je sanjala nad vasjo. Glasilo se je po vasi fantovsko petje v slovo Američanov. Zaukali so in se pričeli pogovarjati. Izpraševali so Rapetovega Jožeta, zakaj pravzaprav gre v Ameriko. Ni jim znal odgovora.

Pridružil se jim je še Logarjev Tine, tudi eden izmed bodočih Američanov. Bajtarjev sin je bil, krepak fant, staršev ni spoštoval in ljubil, kakor bi jih moral. Drugače je kazala njegova mati svojo ljubezen proti njemu. Namesto da bi ji on prinesel ob sobotah kaj krajcerjev, ga je morala še ona zalagati z denarjem, ki je ubožica komaj delala — mož njen pa je bil pijanec — drugače bi jo sin, ki je tudi pil žganje, natolkel, kar se je često pripetilo, pozabivši, kako se mora ravnati z lastno materjo. Izposodil si je denar za pot pri imovitem kmetu, kjer je bil Tone navadno v delu, njegova mati mu pa še doda tri goldinarje, akoravno je še čutila bolečine na glavi, prizadete od močne pesti sinove; to je materina ljubezen.

„Zdravi ostanite, mati,“ je rekel Tine materi pozno zvečer in je odšel v vas.

Ribji orel.

„Torej več ne pride domov, preden gre; kje bo neki spal?“ reče zamolklo stara žena, in solze ji prlijejo iz oči.

Sin Tine pa je pred bajto zaukal in se je počasi bližal vasi. Pride do Črednikove hiše, kjer je stala na pragu domača hči Franca. Spozna jo takoj.

„Dober večer, Franca!“ jo nagovori Tine.

Dekle odzdravi, ne da bi natančno pogledala, kdo je, in se obrne, hoteč stopiti v vežo.

„Počakaj, Franca!“ jo ustavi Tine. „Prav, da sem naletel na tebe. Domov ne grem več in pri materi se nisem poslovil. Časih me prime neka otožnost, piti moram nekaj žganega — ne zameri mi to slabost — in potem ne morem lepo govoriti z materjo. V takem položaju sem danes. Sporoči torej moji materi, prosim te, da jo prosim odpuščanja in da ji bom že pošiljal iz Amerike. Nisem tako hudoben, kakor ljudje mislijo, verjemi mi, samo jeza me časih prime, da . . .“ neha govoriti in solze se mu zasvetijo na licih.

Franca, misleč, da Tine res ni tako hudoben, kakor govore, ga tolaži: „Le potolaži se, Tine! Saj te ima mati rada in odpusti ti vse. Pa ji res pošiljaj, saj vidiš, da je ubožica stara in težko dela. Samo na Boga ne pozabi.“

Bila je popolnoma ginjena od mladeničevega ihtenja. Poda mu roko v slovo in izgine v veži, zapiraje vrata za seboj.

Tine stoji nekaj časa sam, potem pa zauka. Pa to ukanje je bilo za molklo, otožno . . .

Logarjev Tine, pridruživši se kopici fantov, zavriska zopet; to ukanje je glasnejše in veselejše.

„Fantje, dostikrat, malone vsak večer poleti smo bili tako-le na vasi kakor danes. Danes sem zadnjikrat, ker moram iti za kruhom,“ govori Tine fantom. Posebna modrost in neka nenavadna zgovornost se ga je prijela. „Vam ni treba,“ nadaljuje, „drugod si kruha iskat, posebno ne tebi, Jože. Ko bi bil jaz v tvoji koži, ne bi . . .“

„Molči o tem!“ ga prekine Jože.

Tine molči.

„Torej, z Bogom, prijatelji,“ de Tine po kratkem molku. „Zdaj pa še eno zapojmo . . .“

Razlegalo se je petje do Rapetove hiše; čula je petje Jožetova mati, vedela je, da velja to petje v slovo bodočih Američanov ter je pretakala solze.

Zaspati ji ni bilo moči. Vzdignila se je ter prižgala svetilko. Pokleknila je h klopi in se z rokami naslonila na klop. Pričela je moliti za Jožeta, da bi ga Bog varoval vseh nesreč v Ameriki, da bi se mu dobro godilo. Njene ustnice so se premikale v molitev, njeno ljubeče srce je gorelo za Jožeta, njene solze so bile dokaz materine ljubezni . . .

Drugi dan je bil odhod Američanov.

Še enkrat je prosila Rapetova gospodinja svojega sina, kar je najgorkeje želela od njega, pa on je ni hotel slušati; zmagala je njegova trmo-glavost. Niso ga omečile materine solze, ni ga ganila materina ljubezen . . .

FRAN KOŠIR:

Godec Polkec.

ri Zajcu, županu tam v Dupleku za grajskim gozdom, so praznovali vsakoletni domači praznik — koline. Skrbna mamica županja je napekla okusnih potic, belega kruha, mesa in klobasic. Zajčev očka pa je dal pripeljati iz gorice rujnega vinca ter povabil nekaj sorodnikov in sosedov. Poklican je bil tudi daleč naokolo znani godec Polkec, mož rdečega nosa, dolgih in redkih brk ter istotake brade. Svoj kotiček si je izbral na klopici ob topli peči.

Kakor je že ob takih prilikah navada, so pridno jedli in pili, peli in plesali, vmes pa tudi izbijali šale in burke. Slehrni izza bogato naložene mize je moral povedati nekaj. Da ni bil izvzet godec Polkec, je umljivo. Dasiravno žlobudravega jezika in navihanec, se je vseeno branil ter izgovarjal, da godec Polkec ne ve nikake šale. Na vsestransko prigovarjanje se je vendar omehčal ter vprašal goste, si li žele one o žlici ali vilicah. „Nam je vseeno,“ odvrnejo gostje, „povej, katero hočeš!“

„Meni tudi,“ de Polkec, „pa katera bi bila vam zbranim ljubša?“

„E, pa povej tisto o vilicah,“ reče sosed Brglez. „Vilice imam itak rajši, ker z njimi jem meso.“

„Veš, Tone, pa je ona o žlici lepša.“

„Povej pač o nji, saj zajamem z žlico časih tudi kaj dobrega iz sklede!“

„Pa bi menda o vilicah le bilo lepše.“

„Torej zini nekaj o vilicah.“

„Saj bi, če bi ne bilo lepše o žlici.“

Sedaj pa je bilo dovolj. Gostje se začno smejati vedno glasneje godčevi navihanosti, sosed Brglez pa na tihem jeziti.

Ko se grohot nekoliko poleže, se začne ustiti užaljeni Zajčev sosed približno tako-le:

„Bil je godec, slab godec, pravim, ki je zaslužil v vaški krčmi za svoje cviljenje na ročno harmoniko deset grošev, jesti in piti, da je bil pijan kot žaba. Vračajoč se proti domu, pride do mlake, kjer so žabe regljale v enomer: „Uuusn, uuusn, uuusn.“ Godec, misleč, da pravijo žabe njemu nekaj o osmih groših, prešteje denar še enkrat. In imel je pač deset grošev, ne uuusn, kakor so kričale žabe. Začne jim torej praviti in vpiti, da jih ima deset; a vse zaman. Žabe so gonile svojo naprej. To pa pijanega godca tako ujezi, da vrže prisluženih deset grošev v mlako žabam, češ, preštejte pa jih same, ako jih ni deset.“

Sosed Brglez je malce utihnil, potem pa vprašal: „In kdo, mislite, je bil ta godec? Bil je naš današnji godec Polkec. Opazoval sem ga na svoje oči.“

Da so se navzoči smejali na vse grlo, si kajpada lahko mislimo.

P. ST. POLENČAN:

Veverica.

akrat, ko sta še Adam in Eva živila v raju, so bile tudi vse živali okolo njiju. Živali pa so bile dobre kakor človeka. Sedaj tako krvoločni tiger je pohlevno skakal okolo Adama in Eve, in volk je prijateljsko mulil zraven koze travo.

Nekega dne pa sedi veverica sredi dvorišča. Njen takrat še ne košat, temveč mišjemu podoben rep, ji je stal pokonci. K nji priskaklja zajček. Misleč, da štrli iz zemlje vejica, začne glodati — veveričin rep. Veverica zakriči in odskaklja k Stvarniku, se pritoži čez zajčka ter prosi Boga, naj ji ustvari drugačen rep.

Stvarnik ugodi njeni želji in ji ustvari nov — košat rep, kakršnega ima še dandanes. Zajček bi pa tudi sicer ne mogel načeti veveričinega repa, ker ga veverica ne počaka več, ampak vedno veselo skače z veje na vejo.

Naš ded.

*Naš ded pa vivček so našgali,
naš ded pa v gozd so se podali,
da kukavico slišijo.*

*Pa komaj prišli so na griček,
jih že povpraša droben ptiček:
„Oj, srebrolašček, kam pa, kam?“*

*„Kako si radoveden, ptiček!
I, tjakaj v bukov grem gozdiček,
da kukavico slišal bom.*

*Bom slišal, koliko napela
mi let bo ptičica vesela,
so rekli ded in šli naprej.*

*Pa že zakuka drobna ptička
iz bukovega tam gozdička:
kuku, kuku, kuku, kuku.*

*Brž dedek šteti so začeli
in dosti, dosti so našteli,
našteli do petnajst — zares!*

*To so se dedek nasmejali
in droben vivček spet našgali,
dejali radostno tako:*

*„Oj, dober dan, ti drobni vivček,
oj, dober dan, ti dimček-sivček,
še petnajst let te bom kadil!“*

Bogumil Gorenjko.

LAD. OGOREK:

Ujedne ptice.

Le vprašajte kuretnino, kdo ji je največji sovražnik? Precej zapleheče

Planinska orla.

vsa plašna in ti s strahom imenuje kragulja, ki je dostikrat tako predrzen, da odnese kokoš z dvorišča takorekoč gospodinji izpred nosu.

Vsako ujedno ptico (ujedo) takoj lahko spoznaš na prvi pogled. Vsaka ima na korenu z voščeno kožo prevlečen, močan kljun, ki je na koncu kljukasto zakrivljen. Razodevajo jo tudi prsti, ki imajo po štiri velike, zakrivljene kremplje. Ti so neusmiljeno orožje močnim in tršatim nogam.

Ujede delimo v dva glavna razpredelka: v podnevne in v ponočne ujede.

Prve imajo na stran obrnjene oči, gosto perje ter močne in trdne perutnice. Z drznimi krili bliskoma merijo zrak in iščejo z bistrimi očmi svoj plen. Gnezda si stavijo na skalnatem gorovju ali na visokih drevesih in jih grade iz trave, slame in suhljadi.

Semkaj štejemo kragulje, sokole, orle, skobce, kanje, jastrebe in brkate sére. Naše podobne nam kažejo dva planinska orla, ribjega orla in brkatega séra. O tem poslednjem piše Erjavec: „Brkati sér sodi k največjim ujedam. Stanuje na Pirenejih in Alpah, na sardinskih in grških gorah, pa tudi po azijskih in severo-afriških planinah. V Alpah je strah in groza srnam, kozam, ovcam, gozdnim kuram, lisicam, zajcem in drugim

takim živalim, ki plane nanje z viška. Večje živali in tudi človeka izkuša pahnuti v prepad. V Švici se je tudi dogodilo, da je odnesel otroka.“

Ponočne ujede imajo v nasprotju s podnevnimi ujedami velike, naprej obrnjene oči, jako tenak sluh in mehko perje z lahkimi letalnimi peresi, da jih ni čuti, ko si ponoči iščejo plena. Take ujede so sove (velika uharica in pegasta sova).

Vse ujede se hranijo z mesom drugih živali, ki si jih same uplenijo. Žro tudi mrhovino. Njih večina je škodljiva, kanje in male sove pa so koristne, ker uničujejo miši.

VICTORIEN AURY — FRAN JORDAN:

Pepelčica.

Ivela sta nekdam mož in žena, ki sta imela dve hčeri. Starejša je bila lepša kakor mlajša. Mati je ljubila samo prvo. Vsako jutro je poslala mlajšo hčer na polje race past, kjer je vsakokrat spredla funt prediva. Ostali čas je sedela mlada deklica na ognjišču v kotu, in zato so jo imenovali pepelčico.

Ko žene neko jutro — kakor navadno — svoje race na pašo, pride k mlaki in jim začne peti, da bi jih vzpodbudila iti v vodo:

Gra, gra, gra, igračice,
preljube race, račice!
Po vodi mirni plavajte,
po svoje se zabavajte.

Komaj je nehala peti, se ji prikaže majhna starka.

„Kaj delaš tu?“ vpraša Pepelčico.

„Poslali so me past race in prest ta funt prediva,“ odgovori mlada deklica.

„In kdo te je poslal?“

„Moja mati.“

„Ali pošlje kdaj tvojo sestro race past?“

„Ne, nikoli.“

„Res ne? No, tedaj dobro, dragi moj otrok, hočem ti nakloniti darilo,“ nadaljuje stara žena. „Vzemi ta glavnik in počesi si lase.“

Pepelčica stori, kar je starka ukazala. Počese si lase, ki so bili jako lepi, in iz njih je padlo obilo zrnja, ki so ga race s slastjo pozobale. Ko so zobale po svoji želji, si začne Pepelčica česati glavo po drugi strani, pa tedaj to ni bilo več zrnje, kar je padalo iz las, ampak mnogo biserov, demantov in drugih dragih kamenov. Vselej, kadar je potegnila z glavnikom po laseh, ji je padlo kaj novega pred noge.

Stara žena ji reče to pobrati in ji da škatlico, da spravi vanjo vse to. Ukaže ji, naj vse to dobro skrije v svojo omaro. Nato potrka na kolovrat Pepelčice s paličico, ki jo je imela v roki, izgovarjajoč neke besede, in predivo, ki je bilo na njem nataktnjeno, je bilo izpredeno v tem trenutku, in sicer popolnoma dobro izpredeno.

„Sedaj pojdi domov,“ pravi Pepelčici, ki je bila jako začudena in očarana nad tem, kar je videla, „in pridi semkaj vsak dan, tukaj me dobiš.“

Pepelčica se vrne domov in molče sede na ognjišče v kot po svoji navadi. Drugi dan gre zopet k mlaki, kjer dobi staro ženo, ki je predla svoj kolovrat prediva tako kakor prejšnji dan. Deklici da svoj glavnik, da si počeeše lase.

Prihodnji dan se je vse izvršilo na isti način.

Nekega jutra, ko je bilo njeno predivo izpredeno, ji reče stara žena: „Poslušaj dobro, kaj ti povem. To noč priredi princ veselico in nanjo je povabil tvojega očeta, tvojo mater in tvojo sestro. Vprašali te bodo v šali, če hočeš iti tja. Odgovori, da se za to ne brigaš. Sedaj vzemi tega majhnega ptička, skrij ga v svojo sobo in reci mu nocoj, ko vsi odidejo:

Ptič zeleni, krasni mi,
naj bom lepa kakor ti.

Takoj boš oblečena za veselico. Vzemi to paličico, potrkaj z njo na zemljo, in kočija se prikaže. Pojdeš na veselico, nihče te ne bo spoznal, in princ bo s tabo plesal. Samo, kadar stopijo v jedilno sobo, skrbi, da sedeš v kočijo in izgineš tako, da ne bo mogel nihče za teboj. Prišedši domov, se zopet zateci k ptiču in mu reci:

Ptič zeleni, krasni moj,
zdaj naj grda bom takoj.

In taka boš kakor prej. Pojdi zopet v svoj kot na ognjišču in molči.“

Pepelčica vzame ptiča, ga prinese domov, skrije v svojo omaro in ko je prišel večer, stori, kakor je ukazala stara žena. Komaj je izgovorila:

Ptič zeleni, krasni mi,
naj bom lepa kakor ti,

se je izpremenila v lepo princezinjo, oblečeno veličastveno in pokrito z dragim nakitom. Stopi v bliščečo kočijo, ki jo je čakala ob vratih, se pelje na veselico in pleše s princem. A ko je prišla ura za večerjo, sede takoj v kočijo in se odpelje, kakor ji je ukazala stara žena.

Ko je princ ni več videl, zapove svojim služabnikom, naj jo iščejo povsod, toda ne morejo je dobiti.

V nadi, da zopet pride, če priredi drugo veselico, naznani princ svojim gostom, da jim priredi podobno veselico prihodnjo noč in jih povabi, naj se je udeleže vsi.

Ko so se vrnili oče, mati in sestra, so videli Pepelčico sedeti v kotu pri ognju kakor navadno.

Pripovedovali so ji o veselici.

„Bilo je sijajno,“ pravi mati. „Bila je tam gospodična, ki je bila pravi čudež lepote. Nihče ne ve, kdo je. Rada bi, da bi jo tudi ti videla.“

„Mi je vseeno,“ reče Pepelčica prijazno.

„Nocoj bo na dvoru druga veselica,“ reče mati, „če želiš, lahko prideš tja.“

„Hvala vam, prav dobro mi je v kotu pri ognju.“

Prihodnje jutro gre Pepelčica zopet na pašo z racami, kakor je storila vsako jutro. Sreča staro ženo, ki ji reče, naj gre zvečer zopet na veselico, kjer naj se vede ravno tako kakor prejšnji dan. V trenutku, ko bo večerja, naj odide, in če jo zasledujejo, ko zapusti palačo, naj vrže nekaj denarja skozi okno kočije.

Vse se je izvršilo tako kakor prejšnji večer. Pepelčica se zateče k ptiču, ki jo nakiti še lepše, če je sploh mogoče kakor prvi dan. Pride na veselico. Princ ukaže svojim služabnikom, naj je ne izpuste izpred oči. Ko sede v svojo kočijo, uderejo za njo; toda ona jim vrže toliko in toliko denarja, da se ustavijo, da bi ga pobrali, tako da jo izgube iz vidika.

Naslednje jutro gre Pepelčica kakor ponavadi zopet na pašo s svojimi racami iskat staro ženo.

„Vse se je izteklo dozdej dobro,“ reče ta; „pa poslušaj! Nocoj boš imela obleko vso pokrito z zlatimi zvončki in tudi zlate čreveljčke dobiš. Prinčevi služabniki bodo zopet tekli za teboj; vrzi jim čreveljček in denarja, da ne bodo mogli zvedeti, kje stanuješ.“

Ko je prišla noč in ko je bila Pepelčica sama v hiši, jo je ptiček oblekel še bolj veličastno kakor prej. Obleka je bila vsa pokrita z zlatimi zvončki, na nogah je imela majhne zlate čreveljčke, ki so bili pravo čudo. Plesala je veliko s princem. Ko je sedla v svojo kočijo, so ji sledili služabniki kakor drugikrat, pa niso pazili na denar. Eden izmed njih se vendar pripogne in pobere čreveljček. Ko vidijo, kje se je kočija ustavila, se vrnejo in povedo princu, ki jih je bogato obdaroval.

Drugi dan gre Pepelčica z racami na pašo iskat staro ženo, ki ji reče: „To jutro moraš hiteti, zakaj princ pride k vam.“

Da ji glavnik kakor navadno in medtem, ko se je deklita česala, je vrtela njen kolovrat, potem pa jo pošlje hitro domov.

Kakor hitro jo mati zagleda, reče:

„Zakaj si se vrnila to jutro tako hitro?“

„Glejte, kako so race velike in debele, ni jim treba več jesti,“ odgovori ona.

Mati, videč, da so res velike in debele, nima ničesar pripomniti.

Pepelčica se je komaj vrnila, ko pride princ z vsem svojim spremstvom in potrka na vrata.

Oče, mati in starejša hči, videč, kdo jih je obiskal, mu tečejo odpret.

Pepelčica pa poišče svojega ptička, ki jo obleče v eni sekundi v obleko z zlatimi zvončki, toda da ji samo en čreveljček.

Med tem časom izprašuje princ očeta:

„Koliko hčerá imate?“

„Eno samo, glejte, tukaj je.“

„Nimate-li drugih?“

„Oprostite, prosim; imam še eno, pa ta mi je v sramoto. Ta sedi vedno na ognjišču v kotu in je pokrita s pepelom.“

„Nič zato, le naj pride,“ reče princ.

Brkati sér.

Oče zakliče: „Pepelčica, stopi za trenutek dol!“

Tedaj se je slišalo po stopnicah: ting-ling, ting-ling! Zlati zvončki so zvonili ob vsakem koraku.

„Glejte neumnico,“ reče mati, „lopatico in grebljice vleče za seboj.“

A bili so vsi kakor od strele zadeti, ko se prikaže Pepelčica v svoji čudoviti obleki.

„Glejte jo, ki jo iščem!“ zakliče princ; „Izgubila je zlat čreveljček; poglejmo, če se prilega nogi ta, ki smo ga našli.“

Tu potegne iz žepa čreveljček, ki ga je pobral služabnik. Da ga Pepelčici, ki ga obuje, in on spozna, da je njen.

Sedaj prosi princ za njeno roko, in oče in mati ne moreta odreči. Pepelčica prinese svojega ptička, istotako vse bogastvo, ki ga je dobila od stare žene in gre za princem.

Imeli so sijajno svatbo in so tudi z očetom, materjo in starejšo sestro Pepelčice dobro ravnali, prav kakor bi ji bili ti vedno dobri.

Domotožje.

*Tamkaj sredi polja
drobna vas leži,
tam pri beli cerkvi
„ave“ že zvoni.*

*Prav vasica taka
vas je rojstvena,
a do te vasice
je devet gorá!*

*Da sem lahka ptica,
bi poletel tja —
to bi gledal očka,
očka, mamica!*

Bogumil Gorenjko.

I. P. CVETAN:

Važnost železnic za promet in kulturo.

ažna iznajdba devetnajstega stoletja so železnice.

Dokler ni bilo železnic, so ljudje težko občevali med seboj. Ako so hoteli priti iz enega kraja v drugi kraj, so potrebovali več ali manj mesecev, kakor je bila oddaljenost krajev; ni bilo pač železnic, če so pa bile ceste, so bile slabe, da se je težko po njih vozilo, ako pa sploh cestni bilo, tedaj se je moralo iti čez travnike in gozdove, kar pa je bilo jako težavno in nevarno zaradi razbojnikov, ki jih je v tistih časih kar mrgolelo. Če je pa zašel človek na travniku do kega močvirnatega kraja in ni mogel dobiti izhoda naprej, se je moral obrniti nazaj in izbrati drugo daljšo smer.

Vse blago so morali prepeljavati v tistih časih, ko še ni bilo železnic, na vozovih; obložiti so morali več vozov, da so prepeljali toliko blaga, kakor ga sedaj prepelje en sam železniški voz. Ker so bile ceste napravljene po takih krajih, kjer ni svet preveč hribovit, so bili skoraj najlepši kraji ljudem neznani. Sedaj pa, ko drži do vsakega večjega in važnejšega kraja železnica, je vse drugače.

Za majhno ceno se pripelje potnik v par urah v oddaljeni kraj, ki bi do njega potreboval peš en dan ali celo dva dni. Poleg tega je zavarovan pred slabim vremenom, razbojniškim napadom in sploh pred vsemi nezgodami, ki bi ga morda presenetile na pešpoti. Sicer čujemo tudi o nesrečah in nezgodah na železnici; pa te nezgode so proti onim, ki so jih trpeli ljudje pred devetnajstim stoletjem na pešpoti, le majhne.

Blago pošiljamo po železnicah hitro in brez vsakih težkoč v daljne kraje, iz enega dela sveta v drugega. Trgovci lahko trgujejo z najrazličnejšim blagom, ker ga dobe po železnici hitro in z malimi stroški.

Kjer so železnice, so nastala zaradi prometa velika mesta, in lepi kraji so se odkrili, ki so bili do tega časa ljudem neznani.

Velikega pomena so železnice tudi glede denarne pošiljatve. V prejšnjih časih so pošiljali denar in druge poštne stvari po poštinih vozovih; to je bilo jako nevarno. Ako so zvedeli razbojniki, ki so se skrivali ob cestah, da pride s pošto mnogo denarja, so se pripravili na pripravnem kraju na napad na poštni voz. Postiljona so ubili, denar pa odnesli.

Največje važnosti pa so železnice v vojnem času. Poprej so potrebovali vojaki mnogo časa, preden so dospeli na bojišče; v tem času je sovražnik že lahko vse pokončal. Sedaj pa dospajo na bojišče po železnici v nekoliko dneh, ne da bi bili utrujeni. Zato ima skoro vsaka država svojo obmejno železnico, da v slučaju napada sovražnikovega hitro pošlje vojsko na dotični kraj.

Z iznajdbo železnic se je razvil promet vseh vrst; pospešili sta se obrt in trgovina.

Železnice so torej ena izmed najvažnejših iznajdb preteklega stoletja. Narodi so stopili v bližnjo dotiko med seboj, zaradi česar se je začela širiti kultura po vsem svetu,

Parni stroj, ki provzroča, da se gibljejo železniški vozovi, je lokomotiva, ki jo je izumil Anglež Stephenson l. 1814.

O škratu.

*Sred poljane širne
vetrček je blodil,
skozi zlato žito
pa je škratec brodil.*

*In med žitom maku
kapico je snel,
pa kot Turek s fesom
se pokrtil vesel.*

*Vetrček pa tiho
k škratcu je priplul
in mu — nagajivček —
kapico razsul ...*

Ognjeslav Gruden.

ENGELBERT GANGL:

Fantje od fare.

Andrejček.

Andrejček je stal pri oknu. Zunaj je snežilo na vse pretege, pa še burja je pihala, da je bilo res že malo preveč. Pa kaj Andrejčku vse to mar!

V kotu je peč, v peči ogenj, v ognju je toplota, v toploti je prijetnost, v prijetnosti je Andrejček, v Andrejčku je smeh.

Kar korenček striže venkaj zimi pod kljukasti nos, češ, pa me daj, če me moreš!

Ho, kaj pa to-le! Andrejček je kar pobledel; droban kljunček je potrkal na šipo: Tip-tip, odpri!

Andrejček odpre okno, ptiček prileti v sobo in sede Andrejčku na ramo. V sobi je Andrejček — ha, ampak ne več sam! V sobi je tudi ptiček. V ptičku je grlo, v grlu so strune, v strunah je pesem, v pesmi je zahvala, v pesmi je od kraja do konca vse!

Blaže.

Blaže je hodil po dvorišču. Hodil? Čemu! Ali ni lepše z bosimi petami drsati po tleh, da se prah prijazno dviga tja do strehe? Tako ima vsaj nos nekaj od tega!

No, roke v žepu, usta na žvižg: fiu-fiu! Oči pa za oblakom prahu.

Potem ni čuda, če je zmanjkalo Blažetu tal, da se je bil položil nanje kakor je dolg in širok.

Pa se brž domisli Blaže nečesa in se ozre, je li ga kdo gleda. Pa ker ga nihče ne gleda, kar vstane in reče samemu sebi: „Blaže, kar nič se ne jokaj, ker te nihče ne vidi! Počemu jok!“

Namesto da bi se jokaj, si je rajši zažvižgal, pa je bilo tudi dobro.

Cenko.

Cenko je na pašo hodil
in piščalke je majil,
kosa je posnemal v grmu,
kos njegove je drobil.

Liska, kravica pohlevna,
slušala je pesem to,
z repkom je pomahovala,
češ, lepó je, res lepó!

Cenko spravil je piščalko,
stopil h kravici in del:
„Dosti bo za danes, Liska,
zvon večerni je zapel.“

Zvon večerni — glas presladki!
Cenko reče: „Lahko noč!“
Sen priplaval je nevidno,
vseokrog usnivajoč . . .

Ciro.

Čiro in pa črešnje! Glavo bi dal zanje — da, pa kako bi jih zobal brez glave?

Črešenj je bilo vsako leto dovolj, in tako je bilo Čiru tudi vedno dovolj veselja.

Črešnje v klobuku — pred klobukom Čiro, pa bi se kdo čudil, da je bil kmalu tudi trebušček poln? Komaj se je spravil na noge. Pa gre in se napije vode. Brez vsake potrebe se je napije do meje in preko nje. Toda črešnje in voda so se sprijele, da se ni Čiro nič kaj dobro počutil. Pa je precej napravil moder sklep: „Kadar se nazobljem črešenj, se ne bom več napil vode!“

Dragec.

Dragec je res mislil, da sega ves svet samo do domačega plota. Pa tudi treba ni, da bi bilo onkraj plota še kaj sveta. Da ima Dragec le svojo mamo, kaj mu hoče vse drugo!

E, pa ga je le prišla zvedavost, da bi malo pogledal preko plota, čeprav samo z enim očesom! Ali kako? Plot je tako visok, Dragec pa tako majhen! Pa naj se spenja še tako na prste, nič ne pomaga.

Majhen mož — velik pogum, to je beseda!

Pa pleza Dragec, pleza in pleza, da bi res že kmalu pokukal izza plota tja v veliki svet. Ali — joj! Hlačice se mu zataknejo ob žrebelj, da ne more ne naprej ne nazaj in da resnično obvisi med nebom in zemljo.

Seveda ni preostajalo Dragcu nič drugega, nego da je začel premilo zavijati in klicati mater na pomoč in pomaganje.

In res je ubogega Dragca samo materina roka rešila prve nezgode na prvem potu — v svet!

(Dalje.)

~ Kupite pirhe! ~

S. P.:

Nepremišljenost.

va kamenita mostova sta v vasi Š. na Dolenjskem preko železniškega tira. Nekega dne se otroci usipljejo iz šole, ko dolgi vlak prihaja po progi do mostu in drči pod njim dalje. „Halo,“ zavpije deklica nekaj korakov pred mostom, „pojđimo gledat na most!“ „Čakaj,“ reče deček, „jaz poberem cestni kamen in ga spustim tja dol na vozove.“

„Jaz tudi,“ reče drugi in tretji nepremišljeno.

Kamenje je sedaj pokalo po strehah vozov kakor toča, da je kar bobnelo. Otroci so imeli veliko smeha in zabave, a le kratko časa.

Vlak je odšel naprej, a otroci domov, misleč, da je vse pri kraju. Še sanjalo se jim ni, da pride kaj iz tega.

Železniški izpredovnik je naznanil na bližnji postaji orožnikom, kaj se je zgodilo nad vlakom v Š. Drugi dan že pride orožnik v vas Vrh in povprašuje od hiše do hiše, kdo je včeraj iz šole grede metal kamenje z mostu na mimo drdrajoči vlak. Vse si je orožnik zapisal.

Ni še bilo osem dni, pa dobe starši onih štirih otrok pozive, da naj pridejo ta in ta dan s svojimi otroki k c. kr. okrajnemu sodišču na odgovor. Oj, kako huda sta bila oče in mati! Eden teh otrok je bil namazan z leskovim oljem. Roditelja sta bila pač lahko vznevoljena, ker sta imela potne stroške k sodišču in sta porabila mnogo časa.

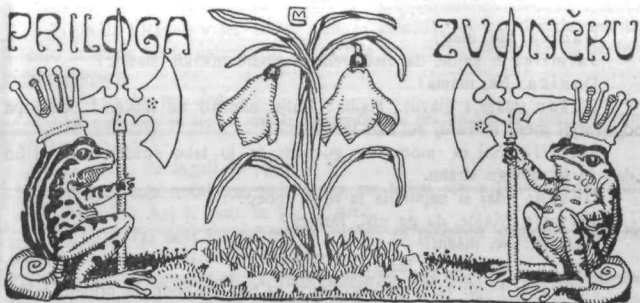
Gospod sodnik jih je za to pot dobro oštel in jim zapretil, da ne smejo nikdar več kaj takega storiti. Vsak teh otrok mu je moral roko podati v znamenje, da je kakor prisegel, da kaj takega ne bo več storil.

Mislite si morda, da je bilo sedaj temu konec. Ne! Šolski voditelj dobi uradni dopis od c. kr. varstvenega sodišča, da naj sporoči, niso li ti in ti otroci zreli za sprejem v poboljševalni zavod na Rakovnik pri Ljubljani?

Šolski voditelj jih je vpričo vse šole strogo pokaral in vsakega po eno uro zaprl, da so premišljali storjeno dejanje.

Zdaj je nastopila za otroke še večja sramota kakor je bila ona, ko je orožnik hodil za njimi po vasi Vrh, ker sedaj je zvedela učinek tudi vsa šolska okolica. Vsi so nekaj časa govorili o tem.

MARA GREGORIČEVA:

Lažniva Danica.

Igra v dveh dejanjih.

(Konec.)

3. prizor.

Prejšnja, kasneje Danica.

Jarmila: Malo je manjkalo, da jo še pobožáš za tatvino. (Odloži robec na mizo.)

Dušan: Dokler nismo prepričani, ne smemo misliti slabega o človeku.

Jarmila: Ali nisi še prepričan? Kaj ti še ne zadostuje, da mi je ukradla ključ iz torbice in napolnila svojo lastno ruto z ukradenimi rečmi?

Dušan: Kdo ve, ako jo je ona napolnila?

Jarmila: Zasačila sem jo pred omaro! Le poglej, kako jo je izpraznila. (Odpre jo.) In kaj še opažam! Poglej črepinje onega kozarca, ki je bila v njem smetana. Veruješ končno?

Dušan: Pokliči Danico! —

Jarmila: Kaj? Vendar ne misliš, da je najina hčerka tatica? O, takoj jo pokličem, da izprevidiš, kako se motiš! (Gre k vratom.) Danica! Ti ne čutiš v srcu prav nič ljubezni do lastnega otroka.

Dušan: Moja ljubezen je morda večja nego tvoja! — Danica!

Danica: Tukaj sem, mili oče!

Jarmila: Moj zlati otrok! (Objame jo.)

Dušan: K meni stopi in slušaj! Povej odkritosrčno! Kdaj si ukradla materi ključek iz torbice?

Danica (prestrašena molči).

Jarmila: Kajne, da nisi, Danica?

Dušan: Na ta način seveda ne zvem resnice! Le izprašuj torej ti dalje. Jaz pa ostanem pri svojem mnenju! —

Jarmila: Kaj ne, Danica, da ti tega ključa niti ne poznaš?

Danica: Ne, mati!

Jarmila: In kajne, da nisi vzela iz omare nikakih slaščic?

Danica: Ne, mama!

Dušan (maje z glavo): Ha-ha! Dalje molčati ne morem! Sedaj pa odgovorjaj meni in varuj se, ako lažeš!

Jarmila: Saj ne more niti govoriti, če jo tako strašiš; rekla ti bo „da“ že iz samega strahu.

Dušan: Kdaj si napolnila ta rdeči robec?

Jarmila: Kajne, da ga nisi, Danica?

Danica: Ne, nisem!

Dušan: Gorje ti, če lažeš!

Jarmila: Pojdi za sedaj v jedilnico in reci gospodi, da pridem takoj. (Danica odhiti.) Torej vidiš, da si se varal.

Dušan: Jarmila, Jarmila! Kaj bo iz naše Danice? Vedi, da nihče drugi ni tega storil nego ona. Ako pojde tako naprej, bo končala v zaporu.

Jarmila: Saj ni ona, ali nisi čul?

Dušan: Skoro gotovo vem, da je ona, vendar poizkusim še nekaj! —

Jarmila: Siromašno moje dete! Zaradi tiste obsojaš lastnega otroka. O, že vidim! Jožica bi mi lahko pokradla vse dragocenosti, ti bi jo imel za nedolžno.

Dušan: Morda se motim, morda trdiš tudi ti prav, ampak zato je še nisi smela odsloviti.

Jarmila: Bolje prehitro, nego prekasno!

Dušan: Zdi se mi, da nekdo trka! (Proti vhodu.)

Jarmila: Prosto!

4. prizor.

Prejšnja, kmet, kmetica, Jožica.

Jarmila: Kaj pa želite?

Kmet: Preden odidemo proti Istri, hočemo vedeti, iz kakšnega vzroka ste odslovili našega dekleta.

Kmetica: Ako je ona kriva, dobi še mojo kazen, ako pa ni, naj vam Bog odpusti greh.

Jarmila: Kaj še ne veste, zakaj? Aha, se vam boji povedati!

Kmet: Povedala nama je že, ali jaz hočem zvedeti še enkrat iz vaših ust, kaj vam je naredila moja nečakinja.

Dušan: Le razloži jim vse, Jarmila.

Kmetica: Z resnico na dan, gospa, da mi bo vse jasno.

Jarmila: Kaj toliko klepetate? Svojo hčer rajša učite, da ne bo vprihodnje taka tatica.

Dušan: Jarmila!

Kmet: Ali ste se prepričali, de vam je ravno ona kaj ukradla, da se upate izreči tako obsodbo?

Kmetica (jokaje): Ali se ne bojite božje kazni?

Jarmila: Ravno v tej izbici sem jo zasačila, ko je odpirala omaro. In celo smetane se je nalizala in mi razbila kupico ter skrila za steklenico razbite črepinje.

Dušan: Ali res, Jožica?

Jožica: Res je le, da me je gospa dobila pri omari. Na ostalem sem nedolžna, gospod!

Jarmila: Še lagati se upaš?

Kmet: Moja nečakinja ni lažnivka ne tatica. Ze v prav mladih letih jo je mati učila, kaj je prav in kaj je greh.

Dušan: Jaz sem jo spoznal za pridno in pokorno služkinjo, zato ne morem tajiti, da se mi vidi vse neverjetno.

Kmetica: O, gospod, saj tudi ni resnica. Jaz poznam lastnega otroka. Preprosti ljudje smo, ampak poštenje nam je bolj dragoceno nego vse bogastvo.

Jarmila: Sedaj ne pomagajo ne besede ne prošnje.

Kmet (jezno): Kdo pa vas prosi? Preprosti ljudje smo, ampak tudi mi imamo svoje samoljubje in se ne ponižamo pred vsakim.

Jarmila: Predrznež! —

Dušan: Ti ljudje niso drzni, Jarmila. Oni se branijo pred obsodbo, ki si jo izrekla.

Jarmila: No, sedaj prični še ti! Kdo pa naj bi vzel slaščice, ako ne ona? Kuharica nima nič opravila v tej izbi; ti imaš tudi rajši tobak nego slaščice. In da ni vzela naša Danica, veš tudi. Kdo drugi jih je torej ukradel nego dekla, saj sem jo zasačila, ko je zaklepala omaro.

Kmet: Resnica že pride na dan, četudi ne takoj danes. Pojdimo, Jožica, in ti, sestra! V Trstu je gotovo še kaka družina, ki bo rada sprejela Jožico v službo. (Hočejo oditi.)

Dušan: Nikakor! Tako vas ne pustim iz svojega stanovanja. Velja naj, kar hoče. Zvedeti moram, kje tiči resnica in kje — tatvina.

Jarmila: Kaj nameravaš?

Dušan (kliče): Danica! Danica!

5. prizor.

Prejšnji, Danica.

Danica (priskaklja s punčko v naročju): Kaj se je pripetilo? O, Jožica, ti jokaš! Kaj mora tvoja mati že danes proč? —

Jožica: Ne žalujem zato, draga gospodična!

Danica: Kaj pa znači ta prtljaga?

Jožica: Proč moram, proč!

Danica (kmetici): Nikar je ne vzemite s seboj!

Kmetica: Tako zahtevajo vaši starši.

Danica: Ali res, oče? Mama!

Jarmila: Tatice nočem imeti več pod streho.

Dušan (zaničljivo in polagoma): Veš, ljuba hčerka, mama pošlje Jožico proč, ker ji je vzela ključek iz torbice in kradla slaščice iz omare.

Danica (obmolčne, stopi korak nazaj, se prime za čelo, ko da pre-mišlja, nato poklekne pred očeta): Oh, oče ljubi, odpusti mi! Jaz sem ukradla materi ključek, jaz sem snedla in pobrala slaščice.

Dušan: In tako spretno si lagala prej!

Jarmila: To ni res, je nemogoče! Danica ima deklo rada in zato jo zagovarja.

Dušan: Sramuj se! In pojdi mi izpred oči!

Danica: Mili oče! (Vstane in se oddalji za korak.)

Jarmila (gleda srdito v Dušana).

Dušan (prime Jožico za ramo): Potolaži se! Saj sem vedel, da si ne-dolžna.

Jarmila: Ne prenegli se, mož! Kaj nisi videl, da je bil robec Jožičin? Samo ona je tatica!

Danica (se približa materi): Ne, mamica, ampak jaz sem vse zakri-vila. Jožica je nedolžna!

Jarmila (Jožici): Zakaj si pa bila ti pri omari, če si nedolžna?

Jožica: V košu sem našla ključ, gospa, in da se ne izgubi, sem se hotela prepričati, kam spada.

Dušan (Jarmili): Vedel sem, da si se preneglila! (Kmetici.) Oprostite, mati! (Kmetu.) Ne zamerite, stric! (Obema da roko.) Pravica je na vaši strani!

Kmet: Hvala!

Jožica: Kako sem srečna, da se je izkazala resnica.

Kmetica: Kaj pa sedaj, ali naj ostane še tukaj?

Dušan: Seveda!

Jarmila: Če je tako, naj le ostane! (Danici) Zakaj si to storila?

Dušan: Zapomni si, da te še jutri odvedem v kak zavod, da se na-vadiš pameti in poštenja.

Jožica: Odpustite ji, gospod!

Jarmila (prime z eno roko Danico za glavo, z drugo si zakriva obraz): Siromašno moje dete!

Dušan: Tiho bodi, Jarmila! Ti si predobra, prepopustljiva z njo, ne vzgajaš je kakor bi morala. Ako ostane deklica doma, ti bo v nadlego v starosti, zakaj gorje otrokom, ki jim dajejo starši potuho.

(Zavesa pade.)

M. PREINFALK:

Jezero solzá.

b vhodu v raj, prav pred njim leži tiho jezero — jezero solzá. In tako skrivnostno se svetijo njegovi valčki. — Jezero solzá je to. Vanje prinašajo drobni, krilati angelčki vse solzice, ki so jih zbrali na zemlji.

V srebrnobelih, z rdečimi srčki naslikanih kelihih jih nosijo in stresajo v jezero. To so solzice, ki se zableskečejo v nedolžnih, nebeškomilih otroških očeh, ki poteko mimo noska čez jabolčnozardela lica na gladko, mehko bradico.

In angelci vedno prinašajo kristalnočiste solzice, ki so tako majhne kot mavrično se svetlikajoče rosne kapljice na nežnih listih mlade trave v ranem jutru ob velikem, zlateg vzhajajočem solncu.

Krilatci — angelčki vedno prinašajo v zlatih posodah mehke solzice. In te srebrnobeke posodice nosijo na ramenih.

O, časih je vendar lepo na svetu. Kadar sije solnčece, letajo pestrobarvni metuljčki od cvetke do cvetke, ki so v pisanih barvah raztresene po zelenih travnikih in livadah, po tratah, poljanah in po logih, in kadar veselo žuboré potoki, kadar drobne ptičice lahko prepevajo, čvrketajo in plahutaje letajo z veje na vejo, tedaj tudi otrokova duša poleti v prerojeno prirodo, kjer se veseli prirodne lepote.

In stara mamica, ki je utrujena od vsakdanjega, enakozvočnega življenja, privede svoje ljubljence na trato, kjer jih izpusti, ko že komaj čakajo, da se radostno naužijejo svežega, dehtečega zraka, da jim blesteče solnce sije ob njihovih igrah: rajanju in skakanju, in bele, rdeče in druge cvetice jim klanjajo svoje glave v pozdrav.

In takrat se posuši jezero solzá, ker angelčki nikjer ne dobe otroških solz. Lepe lilije, tako bele in mehke lilije z baržunovim kelihom tudi usahnejo, ker rastejo tik na robu brega ter se poje s solzicami. In tiste modre, male rožice, ki so tako miře kot materino oko, te tudi usahnejo. In nobene zvezde, ki se svetlikajo kot mehke otroške oči, tudi ni videti, da bi blestele v prozorni površini jezera!

Kadar se ne joka nobeno materino oko, kadar ne rosi nobeno oko pridnih otrok, tedaj to jezero izginja, a se žalibog kmalu zopet napolni z novimi, bridkosti polnimi solzami.

In angelčki nikdar ne morejo skončati svojega posla — ker se človeštvo preveč solzi, posebno hudo plakajo uboge mamice nad svojimi neubogljivimi otroki.

In nekoč se je prigodilo, da so angelci, ki so prinašali solzice v jezero, stali ob jezeru in s težkimi, s solzami napolnjenimi posodami čakali kraj jezera. Jezero je bilo polno do vrha. A zakaj? Ker niso izginile one solze, ki so jih nesrečne matere za svoje neubogljlive otroke prelile. Take solze se nikdar ne posuše.

Žalostno so se spogledavali angelčki. Težko jim je bilo pri srcu in pomilovali so usodo trpečih mater. Prav nobenega sveta niso znali.

„Kaj-li hočemo početi s tolikimi solzami?“ so se povpraševali. In vedno več je prihajalo angelčkov, ki so prinašali solzice, vedno bolj so se množile posode na bregu.

Kako žalostni in potrti so bili angelčki. Turobno so povešali oči in plakali.

Majhen angel je prinesel svojo posodico. Posodica zdrči na tla in se razbije. Solzice pa so se razlile v jezero.

A glej čudo! — Namesto, da bi stopile solze čez bregove, so na mah — vse izginile, kot bi jih kdo začaral. Angelčki so bili vsi jako začudeni. Vsi so hoteli vedeti, kake solze je prinesel oni mali angelček, da so imele tako čudotvorno moč, da je namah izginilo vse jezero.

Angelček je strepnil s krilci in — ako se angelčki le morejo jokati! — zaplakal, in kristalna solza mu je vzblestela med dolgimi, lepimi trepalnicami.

Povedal pa je to-le: Temna, strašna noč je bila nocoj. Edino okno male kočice, ki je v nji na tleh na slami ležala stara žena, je trepetalo in se stresalo ter zvenelo. Človeku se je stiskalo srce, ko je vstopil v to sobico. Ona žena pa je spala na slami z mirno vestjo. In pod očesom, ki je bilo zaprto kot bi gledalo boljše življenje, se je svetila solza. In skrbno sem pristregel solzo v posodico. V roki pa je ta žena držala pismo, kjer je bilo pisano, da se vrne njen edini sin, ki ga je ljubila z vso silo svoje duše.

Vrne se in krene od svojih napačnih poti proč in pride k svoji skoro pozabljeni materi. Pade ji pred noge in jo prosi odpuščanja.

In materi se je takrat odprla duša od radosti in veselja, njeno srce je hrepenelo v neskončnem hrepenenju po svojem izgubljenem, skesanem sinu, in zato ji je pritekla solza iz oči, solza odpuščanja in radosti. In ta solza je posušila milijone solz, ki jih je izjokalo turobno materino srce, ko je jokalo od žalosti.

Zopet so poleteli angelčki po solz na zemljo. Morebiti je še otrok na svetu, ki bi napravil lahko svoji materi toliko veselja, da bi jokala solze veselja...

Boj s petelinom.

*Petelinec Kuriki,
kdo ga ne pozna?
Ej, kako neskončno lep
rep blesteč ima!*

*Markec ujunači se,
tiho gre za njim:
„Petelinca primem brž,
pa pero dobim!“*

*Kuriki pa Markcu — hop! —
plane kar za vrat,
češ, brez kazni mi ne boš,
kurjih repov tat!*

*Markec dvigne brž peté,
teče, kar se da,
kurji kralj pa smeje se:
„Hej, ta pa res zna!“*

Leon Poljak.

LEOPOLD ŠMOLC:

Prazna vreča ne stoji pokonci.

„lej ga no, glej, kako je ošaben!“ tako je rekel dninar Samotež svoji ženi, videč svojega bogatega sosedu Zemljaka, ki je šel na izprehod.

„Pusti ga vendar,“ reče žena. „On lahko hodi na izprehode, ker ima dovolj denarja. Ali ti ga nimaš, saj vidiš, da komaj toliko zaslužimo, da imamo za silo. Rad bi ga posnemal, kajne? Oh, kakšen si!“

„Zakaj da ga ne bi?“ reče Samotež.

„Zato, ker ti ga ni treba,“ odgovori žena.

Samotež jo jezno pogleda in odide. Žena je hotela za njim, a otrok v zibeli je zaječal, in morala je k njemu.

Pozno ponoči se vrne Samotež domov.

„Kje si bil?“ ga vpraša žena. Samotež pa molče leže v posteljo in kmalu trdno zaspi.

Ko žena drugega dne vstane, vidi Novakovega hlapca stati v veži. Vpraša ga, kaj je. Pove ji, da je prišel po Samoteža. Žena ga pokliče, in kmalu odide Samotež s hlapcem. Čez nekaj časa pride nazaj in pravi: „Njivo bova obdelovala. Tam pri potoku je!“

„Kaj praviš?“ vpraša žena.

„I, njivo sem kupil,“ reče mož. „Kaj misliš, da je ne smem? 420 kron sem dal zanj. Pravzaprav nisem še dal, ampak v treh letih jih dam. Bomo že toliko prihranili. Misliš, da mora imeti samo oni skopi Zemljak njive?“

„Oh, še berači bomo,“ vzdihne žena.

* * *

Bilo je tri leta pozneje. Pred Samoteževo hišo je ropotal boben. Novak ga je tožil za 420 kron in za obresti. Ker mu jih Samotež ni mogel dati, mu je Novak prodal hišo. Samoteževi so bili torej berači, kar je že poprej Samotežka dobro prorokovala. Ko bi bil Samotež pustil to kupčijo in bi bil ponižen, bi imel še sedaj hišo. Ker pa je hotel biti bogat, je bil sedaj siromak. Vedno mu je bil na mislih rek, ki pravi: „Prazna vreča ne stoji pokonci.“

PETER STRGULCA:

Kako se je godilo vrabcu v letošnjem snegu.

jublanski Grad poznate gotovo vsi.

Okno moje sobice je tudi obrnjeno proti Gradu. Že kaka dva metra od okna štrle velike skale navzgor. Med skalami rastejo grmi, prav varna zavetišča in gnezdišča različnim pticam. In baš vrabcev je tukaj največ. Od ranega jutra do poznega večera so se podili semtertja ter venomer kričali. Kmalu sem razločeval med njimi enega, ki je bil posebno okrogel in precej velik. Kadar sem prišel domov ter pogledal skozi okno, je vedno brskal po grmovju in se podil s tovariši po skalah. Bil je videti jako brezskrben in zadovoljen. „Le čakaj!“ sem si mislil večkrat, „kmalu pride sneg, in tudi ti se uneseš.“ Toda snega pa le ni bilo. Vrabec pa — kakor bi vedel za moje misli — je postajal vedno zadovoljnejši in letal okrog mojega okna kakor bi se mi rogaj, češ: „Snega pa le ni!“

Ko sem neko jutro še spal, mi pride mati povedat, da jako sneži. Hitro se spomnim svojega vrabca. „Zdaj si jo pa že izkupil,“ sem si rekel, „ali se mi boš sedaj še posmehoval?“ Ko vstanem in pogledam, koliko je padlo snega, že zagledam v votlinici v skali tičati svojega vrabca vsega potrtega in premrzlega. Smilil se mi je. Vse sem mu odpustil. Ko pridem opoldne zopet domov, mi je bil takoj v mislih moj vrabec. Nisem ga mogel takoj opaziti. Kar pa priskače po snegu proti mojemu oknu in me zadovoljno pogleda, češ, saj ni tako hudo kot sva si mislila. Toda, ojoj, že je tičal v snegu. Udrlo se mu je. Kobacal in kobacal je v snegu, da bi se rešil te neprijetne kopeli, toda vse zaman, lezel je vedno bolj v sneg. Hitro skočim na hodnik po lopato in zajmem kepo snega z vrabcem vred. Odločil sem mu stanovanje med oknom, kamor sem mu natresel hrane. Toda dolgo se nisem veselil svojega jetnika. Mati je zračila sobo, in s slabim zrakom je odletel tudi vrabec. Ker se že bliža pomlad, si ne belim glave preveč s skrbjo zaradi vrabca. Bog mu daj dobro! Nisem ga videl več...

Tožna pesem.

Pa burja sinoči zvihrala
čez cvetno ravan, čez polje je,
lomila po vrtilih je veje
in klasje je njiv poteptala...

Prišla tudi v mojo je gredo!
Poznajo se njene stopinje,
polomljene so georgine,
utrgala mi je resedo...

Bogumil Gorenjko.

Iz šolskih zvezkov

trirazrednice pri Sv. Štefanu na Štajerskem.

Moj Sv. večer.

Sv. večer je ... Po okolici je zavladata tihota, le po vaseh vlada življenje. Noč je! Užgemo svetilko in se pripravimo jaslice delati, ki so bile kmalu gotove.

Ob polenajstih je vabil zvon k molitvi in spominjal na Sveti čas. Hiteli so glasovi v tiho, jasno noč in se dvigali k nebu. Zvezde so svetile jasno in čisto na zemljo ter razsvetljevale temna pota. Verniki so hiteli k polnočni maši. Slišalo se je tudi streljanje v veseli noči.

Tudi mi se veselimo, radujemo se in pojemo: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje!

Zofija Kotnikova.

* * *

Približal se je Sv. večer — najlepši večer. Obhajali smo rojstvo našega Zveličarja. Zvečer smo delali jaslice v spomin Jezusovega rojstva. Ko smo bili delo dokončali, se je oglasil zvon, in smo šli k polnočnicam. Ljudje so vedno boljbolj prihajali v cerkev. Potem zadone orgle, in pevci zapoje božično pesem.

Nbrojna čreda zvezdic je svetila poleg svoje družice lune, ko smo se vračali od polnočne maše proti domu. Ko smo prišli domov, smo šli spat. Zjutraj smo vstali in šli zopet v cerkev. Tako se je končal moj Sv. večer.

Roza Gajškova.

* * *

Dolgo je res bilo leto 1909., pa minilo je vendar kakor en dan. Že dolgo prej smo govorili, kdaj pride Božič ali rojstvo Gospodovo. Minil je dan za dnevom in prišel veseli večer za vse ljudi, posebno pa za nas otroke, saj smo se spominjali malega Jezuščka, ko smo delali jaslice. Te so bile kolikortoliko hitro gotove. Ura za uro odteka, in tako je prišel čas za k polnočnicam.

Bil je Sv. večer in ni ga več. Končan je zame in z njim so šli tudi prazniki v dolgo večnost.

Ana Kramarjeva.

* * *

Sv. večer je. Ljudje so že odvečerjali, zbirajo se okolo tople peči, si pripovedujejo razne zgodbe ter čakajo, da začne vabiti zvon v domači cerkvi k polnočnicam. Šli smo jaslice delat, a bile so kmalu gotove. Potem smo šli malo k počitku.

Kmalu je začel vabiti veliki zvon k polnočnicam. Prijetno je bilo slišati, ko so doneli topiči od vseh strani.

Drugi dan na praznik rojstva Gospodovega smo šli spet k maši. Ko smo prišli domov, smo imeli obed. Popoldne smo šli k večernicam, bila je pridiga in darovanje okolo oltarja za domače uboge, da so dobili tudi oni božično darilo.

Micika Kotnikova.

O solnčnem zahodu.

*Nad gorami, nad vodami
solnce v bradico se smeje,
k njemu vetrček srebrni
v zlatem vozu se pripelje.*

*Dolgo v noč se radoval bom
in se z valčki poigraval,
ko vesel pa se bom vračal,
ladje zlate bom prevračal..."*

*„Ej, ti bratec, bratec dragi,
kaj domov se že odpravljaš
v zibelko kot piška mlada?...
Veš, to moja ni navada!*

*„Spat?... Jaz spat?... Hehe, hehe...
Zmotil si se, bratec dragi!
Tja na cvetne južne trate
peljem se le k vilam v svate!“"*

*Nad gorami, nad vodami
solnce v bradico se smeje,
v plašč škrlatni se oblači,
ker na pir se k vilam pelje.*

Zlatko.

Bolnikova pesem.

*Kaj pač na večer,
kaj pač venomer
sova se oglaša?
Kot da blede smrt
meni tke že prt,
sova se oglaša.*

*In ko pride mrak,
z neba vsakikrat
zvezda se utrne;
v noč se izgubi,
umrje v temi
in se več ne vrne...*

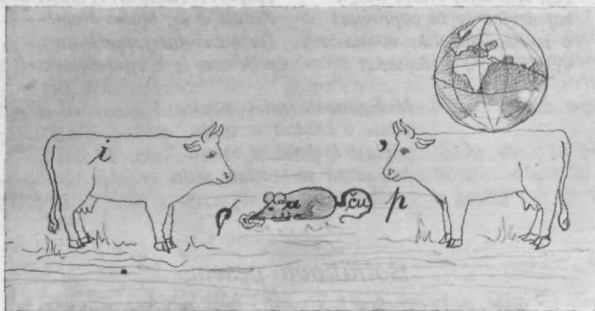
Bogumil Gorenjko.

Zastavica v podobah.

Priobčil *Gustav Stupar.*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v prvi številki.

Avstralija je peti del sveta.

Eleonora, Lidija, Palmira Straussgittl, učenke v Bovcu; Mara in Vida Stukelj, Dragica Bezenšek, Franja Šoster, Kristina Medved, Ana Medved, Ana Podpečan, Bernarda Šoster, Alojzija Šoster, Matilda Škoflek, Katarina Naglič, učenke na Frankolovem; Vida Veber, učenke IV. razreda, Šmartno ob Paki; Karel Weinhardt, učenec III. razreda, Dornova pri Ptuj; Rozi Lampret, Zofi Picjga, Rozi Sašelj, Ana Pipar, učenke trgovskega tečaja, in Frida Dinacher, Pavla Gruđen, Kristina Hočevar, Lojzka Komljanec, Rezka Ladiha, Ela Praprotnik, Ana Paulič, Rezka Zupančič, učenke III. razreda meščanske šole v Šmihelu pri Rudolfovem; Sivka Zvonimir, dijak v Celju; Zdenka, Metod, Boris, Halka in Dušan Pirc v Kranju; Brumec Janez in Anton Toličič, učenca III. razreda v Majšpergu; Zlatka Kastelec, Fatur Pavlina, Miljana Nadoh, Šenkinec Franica, Zora Šenkinec, Zlatka Malečkar, Jamila Vrh, Kristina Logar, Počkaj

Dragica, Zora Novak, Vekoslav Barbiš, Vekoslav Telček, Franc Šenkinc, Jamil Šenkinec, Kastelec Josip in Franc Kruh, učenci in učenke v Šembijah; Rodovan Jošt, dijak, in Darinka Jošt, učenka IV. razreda v Celju; Joži Trobej, J. Šumljak in F. Turk, učenci V. razreda v Šošanju; Kvac Ivanček, Lebič Janez, Kovač Blaž, Smarčan Janez, Dimec Marija, Dimec Frančiška, Krulac Antonija, Rehar Terezija, Šmodej Ana, Kalšnik Apolonija, učenci in učenke pri Sv. Martinu v Rožni dolini pri Celju; Šumer Mel. in Ros. v Šk. Loki; Tatjana in Vlasta Horvat v Ptuj; Francek Zacherl, učenec V. razreda v Ljutomeru; Franc Kunej in Viktor Preskar, učenca II. razreda v Podsredi; Franci in Stanko Rovšek, učenca II. razreda v Loki pri Zusmu; T. Ofentavšek in P. Podjavoršek v Vojniku; Božidar Godec, učenec v Lembahu pri Mariboru.

Pomotoma so izostala imena režilcev v 12. številu lanskega letnika: Anica Herzog, realčanka v Ljutomeru; Frančiška Šantel, Jožefa Vrbnjak, Mimika Heric, Tončka Heric, Terezika Klemenčič, Gelika Kolar, Zefika Jarc, Mimica Lipša, Tončka Strah in Jozefa Senčar, učenke V. razreda pri Sv. Križu na Murskem polju.

Poraba kruha.

Kruha so porabili leta 1909. v Nemčiji za 1700 milijonov mark; za meso so v istem letu izdali 2250 milijonov mark, za pijače pa 3300 milijonov mark.

Čuden otrok.

Na Harward-vseučilišču v Ameriki študira 11letni William Sidis. Ta deček je znal v starosti dveh let dobro brati, s četrtil letom je znal že pisati s strojem; sestavil je eno leto pozneje nekaj abecednik za začetnike. Učil se je s sedmim letom nemško, francosko in rusko, latinsko in grško, z osmim letom je napravil maturo, nakar mu ni dovolilo nobeno vseučilišče vstopa, ki si ga je komaj letos priboril. To je seveda razumeti po — ameriško!

Izkopavanje v Jeruzalemu.

Anglež Barker in pričel z dovoljenjem turške vlade kopati na mestu, kjer je po mnenju vseh tolmačev sv. pisma stala kraljevska trdnjava. Uspehe kopanja smatrajo za tajne, vendar se čuje, da se je raziskovalcem posrečilo odkriti kraljevski grob kralja Davida in nekaterih drugih judovskih kraljev.

Najtrpežnejši les.

Katera vrsta lesu je pač najtrpežnejša, namreč proti vremenskim vplivom? V odgovor na to vprašanje so bili narejeni nekateri zanimivi poizkusi, ki so dali nastopni uspeh: Les breze in topola je razpadel v treh letih, les vrbe in divjega kostanja v štirih letih, javorja in bukke v petih letih, bresta in jeni v šestih letih. Les hrasta in škotske smreke je razpadel 1 in četrtil centimetra na globoko v 7 letih, brinjev les je bil po sedmih letih še popolnoma neizpremenjen.

Razkošje v Ameriki.

Američani izdajo na leto 500 milijonov kron za gledališče in 700 mil. K za cirkuze

in kinematografe. Za bogate vozove izdajo 250 mil., za avtomobile 500 mil. kron. Za slaščice, za pecivo in sadje 1000 mil. kron na leto, 372 mil. za dragulje, 44 mil. za dišave, 40 mil. za peresa in cvetice, 132 mil. za čipke, 800 mil. za svilo, 300 mil. za klavirje in 70 mil. za gramofone. To je toliko ogromno denarja, da mi ubogi Evropejci tega ne moremo pojmiti.

Petnajstletno dekle, ki sluti vodo.

Na Benečanskem živi deklica Avgusta Casagrande, ki ima to lastnost, da ve z gotovostjo povedati, kje se pod zemljo nahaja voda. Dekle je šele 15 let staro. V navzočnosti več ljudi je že našla 800 podzemskih virov s pomočjo šibe, ki z njo trka ob tla. Pri tem pa je vedno jako razburjena. Žila ji burno bije. Deklica trdi, da ji je vedno strahno vroče. Po svojem „delu“ pa postane vedno jako utrujena. To je pojav svoje vrste, dasi se večkrat ponavljajo enake osebe.

Raj kaznjencev.

V Sarnenu (kanton Unterwaldsee) v Švici je kaznilnica, ki jo lahko smatramo za raj. Po mestu se izprehajajo kaznjenci v modrih oblekah prosto po ulicah, obiskujejo kavarne in gostilnice, delajo pri tej ali oni zgradbi. Kaznjenci lahko zapuste zjutraj kaznilnico, si lahko v Sarnenu ali v okolici poiščejo delo in proti večeru se vrnejo vsi zopet v kaznilnico. Nikdar jih ne spremljajo pazniki, lahko bi pobegnili, toda vsak se rad vrne v svoje prosto in pripravno stanovanje v kaznilnici.

Osemleten otrok v hlevu na verigi.

V Schildbergu na Moravskem sta spravila zakonska Rudolf in Marija Wallouch svojega 8 letnega sina v hlev in ga privezala na verigo. Tako je bil celih 8 dni v hlevu. Orožniki so prišli na podlagi brezimnega dopisa temu na sled in zaprli nečloveške starše.

Dragi gospod Doropoljski!

Zopet bi Vam rada pisala o našem kraju. Nam se bliža zima, in mi otroci bomo imeli veliko veselja. Jaz zdaj že obiskujem tretji razred in se moram učiti mnogovrstnega nauka. Bila sem jako vesela, ko sem čitala Vaš odgovor v „Zvončku“. Stara sem 10 let. Najrajša imam svojo součenko Kristino Schullerjevo. „Zvonček“ dobivam od g. učitelja, ki poučuje v četrtem razredu. V šoli se učimo brati, računati, risati, tudi se učimo pisati, veronauka itd. Letos pristopim k prvemu sv. obhajilu in tudi k sv. birmi. Prav lepo Vas prosim odgovora! Pošilja Vam iskrene pozdrave

Vam vdana

Anica Miklova.

Odgovor:

Ljuba Anica!

Zima — da, tudi ta ima svoje veselje. Sicer pa: vsako dobro, pošteno srce dobi dovolj veselja ob vsakem času in na vsakem kraju. Res, mnogo se učiš, a žal Ti ne bo nikoli, saj človek toliko velja, kolikor zna!

Deklica in trobentica.

Spomladi neka deklica trobentice je trgala. Trobentica se oglašila: „Mene hudo boli.“

In deklica preplašena roko je odmaknila. Trobentici se dobro zdi, da je ne umori.

Marija Guna, učenka II. razr. ljudske šole v Zagorju ob Savi.

Odgovor:

Ljuba Marija!

Res, lepo pesemco si napisala, zato jo tudi priobčujem. Kadar ti zopet kaj pride na misel, pa napiši in pošli. Besede sicer ne

tečejo prav gladko, a to pride pozneje. Začetek je dober! Le naprej!

*

Čenjeni gospod Doropoljski!

Zopet se oglašam z drugim spisom „Na pokopališču“. Prosim, ako Vas je volja in če je prav, da bi ga priobčili v „Zvončku“.

S spoštovanjem

Vam vdana

Pavlina Podjaverškova, učenka 6 razredne ljudske šole v Vojniku.

Odgovor:

Ljuba Pavlina!

V dokaz, da me je volja in da mi je Tvoj spis všeč, ga objavljam v svojem kotičku.

Na pokopališču.

Ako gremo proti severu, zagledamo ob cesti pokopališče: grob ob grobu. Stopimo nanje, ker je praznik Vseh svetnikov. Grobovi so okrašeni s cvetjem in z vencji. En grob je lepše okrašen od drugega. Ob njih vidimo ljudi, ki imajo svoje drage zakopane v gomili. Kak vtisk napravi na srce človekovo to, ko ve, da njemu tako drago in ljubo telo gnije v gomili. Tu vidimo znanca, ki ob grobu svojega prijatelja stoji in se mu bliščijo svetle solzice v očeh. Tam zopet vidimo sestro stati ob grobu sestre ali brata. Tam vidimo stati hčerko ob grobu ljube mamicine in plakati. Tam vidimo mater ob grobu dragega sina in se solziti. Kako nas gane tak prizor! Ali nam ne pretrese srca in duše? A kaj pomagajo te solze? Popolnoma nič! Te solze ne morejo priklicati naših dragih iz gomil. Kogar v grob položijo, ta ostane v njem. Tam vlada mir in tihota. Na pokopališču si je vsak enak. Plemič počiva poleg siromaka, vsak ima enak grob. Nekateremu je v življenju skoro svet pretesen. A tam mu pa nič ni pretesno. Dva metra dolga, en meter široka in dva metra globoka jama, to je njegovo sedanje bivališče.

Pa pojdemo na Vseh svetnikov zvečer na pokopališče! Lahen pih veje čez grobove. Temne ciprese ovijajo grobove v polutemo. Vse pokopališče je razsvetljeno od nebroj luč. Ljudje pa hodijo med vrstami gomil in jih ogledujejo. Tam vidimo cvetočo in brezskrbno mladino. Ona se zabava po svoje, a ne pomisli, kje je. Ne pomisli, da bo že jutri morda ta ali oni izmed njih srede poklican na račun. Tudi jaz sem bila zvečer na pokopališču. Opazovala sem grobove in ljudstvo, ki je šumoma vrel po potih. Nespodobno se je vedla nekatera mladina. Posebno nekateri fantje. Popolnoma nič se jim ni poznalo, kje so. Govorili so razuzdano, kakor da bi bili kje druge. Najrajša sem se jih izognila. Ko pridem dalje med grobovi, zagledam grob svoje součenke, ki je umrla, ko je bila v drugem razredu. Osamljen in zapuščen je bil. Po grobu je rasla trava. Milo se mi je storilo, in solza mi je priigrala v oko. Ni bilo roke, da bi ga popravila. Drugi dan sem jaz kupila par sveč, da sem jih prižgala na grob. Šla sem dalje. Vse je bilo lepo popravljeno in skoro na vsakem grobu so brlele svečke. Vsakdo dobi svoj prostorček na pokopališču. Resnica je, kar pravi slavni Prešeren v svoji pesmi:

Dolgost življenja našega je kratka.
Kaj znanec je zasula že lopata!
Odperta noč in dan so groba vrata;
a dneva ne pove nobena prat'ka...

*

Spoštovani gospod Doropoljski!

Zadnjič sem čital „Zvonček“, ki mi je jako ugajal. Spoznal sem, da ste velik prijatelj mladine. Sklenil sem, da Vam pišem. V Reki na Spodnjem Štajerskem hodim v šolo. Učimo se brati, pisati, računati, risati itd. Naš učitelj se piše Radovan Mejovšek.

Vaš hvaležni učenec

Martin Ortan.

Odgovor:

Ljubi Martin!

Prijatelj mladine sem, to je res; a le one, ki je pridna in svojim staršem in učiteljem dobra. Kako je s Tabo? Ali naj povprašam Tvojega gospoda učitelja? Povej rajši sam!

*

Dragi gospod Doropoljski!

Tudi jaz Vam hočem nekaj vrstic pisati. Jako rada prebiram Vaš kotiček. Hodim v V. razred. Učim se tudi klavir. Jako me veseli ta godba. Že četrto leto mi naroča „Zvonček“ gospod profesor N., ki sem mu jako hvaležna. Posebno mi ugaja dogodbica: „Kaj nam je pripovedoval naš dedek“. Veseli me, da so pesemce v „Zvončku“. Imam še 6 bratcev in 1 sestro. Drugo pot Vam hočem popisati, kako je bilo o božičnih praznikih.

Srčno Vas pozdravlja
Helena Prelovčeva, učenka V. razr. v Idriji.

Odgovor:

Ljuba Helena!

Prav je, da si hvaležna gospodu profesorju, ki Ti naroča „Zvonček“. Saj pač ne more biti lepšega darila od lepe knjige. Vidim, da imaš tudi z godbo veselje. Saj res: knjiga in godba — to je veselje mladih dni. Skoro trdim prav, ako rečem, da Ti ni nikoli dolgočasno. Nekateri otroci, ki samo postopajo, pa vedno težijo, da se dolgočasijo. Kako se ne bi brez vsakega dela!

*

Veleccenjeni gospod Doropoljski!

Pretekli mesec smo dobili v šoli nalogo, naj opišemo Miklavžev večer Res, jako hvaležna naloga, ker se da vse lepo opisati!

Kako bi se otroci ne veselili Miklavževega večera, ko se ga še celo odrasli ljudje vsele? Tudi v Ajdovščini so ga priredili dne 5. decembra. Posebno otroci smo ga željno pričakovali. Zbrali smo se v dvorani ter nestrpno čakali, kdaj se prikaže Miklavž. Proti šesti uri je prišel ter prinesel s seboj darove. Oblečen je bil v rdečo svileno haljo, na glavi škofovsko kapo in v roki zlato palico. Za njim je šel angelček v snežnobeli obleki s perutnicami, noseč v rokah zlato knjigo, kjer so bili zapisani vsi pridni otroci, ki so bili tudi obdarovani. Za njima je hodil črni parkelj, rožljajoč z verigami, s košem na hrbtu in z rogovoma na čelu, provzročujoč mnogo strahu med nami. Miklavž je vzel angelju iz rok zlato knjigo in čital imena pridnih otrok, deleč po zasluženju lepe darove.

Po končanem obdarovanju je odšel in čez kake pol ure je prišel tudi k nam pogledat, kaj delata naš Anton in mala Ida. Oba sta bila jako presenečena, a kmalu sta pogumno odgovarjala, posebno Ida. Vprašala ga je celo, če se ni zmočil, ker dežuje, in če mora imeti tako dolgo zlato palico. Tudi molila sta jako pridno. Potem jima je angelček razdelil darila, vsakemu, kar si je najbolj želel, da sta oba skakala od veselja. Miklavž jima je priporočal, naj slušata mamo in očeta, naj bosta pridna, naj molita in ako bosta vse to izpolnjevala, da jih drugo leto še obišče in jima še več in lepših daril prinese. Za kratko časa se je vrnil, ker je pozabil jima dati še par lepih slaščic.

„Ah, kako je bilo lepo!“ sta vzklikala še več časa potem in pripovedovala, kako je bil Miklavž oblečen, kako angelček itd. Parkelj pa je ostal pri vratih, ker sta bila pridna, in je parkrat porožljaj z verigami.

Meni pa ni, žalibog, ničesar prinesel, ker sem mu bila mogoče premalo pridna; ali pa, ker pri nas ni navade, da bi tudi večji otroci dobivali darila in se je mogoče tudi na to Miklavž oziral.

Ker sem čitala v „Zvončku“, da drage volje odgovarjate na pisma otrok, sem se Vam drznila poslati te vrstice ter Vas prositi, ako

Vam ni prenadležno, da priobčite v „Zvončku“ moj izdelek!

Obenem Vas pozdravlja Vam vdana
Ljudmila Fajgljeva,
učenka III. razreda ljudske šole v Ajdovščini.

Odgovor:

Ljuba Ljudmila!

Hvala za pozdrav in pazi, da ne boš premalo pridna! Sicer te pobaše parkelj v koš!

*

Pomladne cvetke.
(Tončki.)

Vprašal me, zakaj jaz cvetke iščem,
ki v snegu mrzlem tu rasto,
zakaj iz zemlje jih izkopljem,
ko v mrazu tukaj že cveto?

Ne vprašaj me! — Poglej vse te-le cvetke,
ki zdaj iz zemlje že klijó,
so slične mlademu dekletu,
ki zgodaj je med svet zašlo.

Te cvetke le odnesti hočem
tja v toplo sobico ogret,
jaz hočem vsaki cvetki mali,
da bo ji mladi cvet otet.

Zdi se mi, da premrla kliče
in prosi žalostno, rekoč:
„Ah, pridi, pridi, dekle drago,
pridi meni na pomoč!“

Če srce ni kot kamen trdo
in hladno kakor mrzli led,
če ne bojiš se niti truda,
ah, pridi, pridi me otet!“

Ana pl. Fišerjeva.

*

Zvonček in vijolica.
Basen.

Bilo je zgodaj spomladi. Zvonček je že ponosno vzdigal svojo snežnobelo glavico na vrtu. Posmehoval se je vijolici, ki je poleg njega pokukala iz zemlje, ozirajoč se, je li že dovolj toplo, je li že izkopnel sneg.

„Hej, sosed!“ jo nagovori zvonček, „kako si vendar lep!“ Še zdaj tičiš v zemlji!“

Pohlevna vijolica mirno posluša sosedu in molči. Drugega dne pokrijejo megle nebo. Sneg začne vnovič naletavati. Ne dolgo potem se zopet prikaže sonce in prijazno ogreva zemljo.

Zdaj se vijolica vzpne kvišku, se lepo razvije in prijetno zadiši. Ozre se po zvončku, ali ni ga bilo več.

Micka Kotnikova,
učenka pri Sv. Štefanu (Štajersko).

*

Blagorodni gospod Doropoljski!

Oj, s kakim veseljem čitava v Vašem kotičku pisma. Dovoljujeva se tudi midve Vas prositi majhnega prostorčka v „Zvončku“. Brali sva tudi, da smemo pisati, kar hočemo. Zatorej Vam tudi midve piševa, da bi radi postali šivilji, da bi starše preživljali, ko si ne bodo mogli prislužiti za vsakdanji živež. Po-vejte nama, dobrosrčni gospod, je li to mogoče?

Mnogo iskrenih pozdravov Vam pošiljata
Rozika Levstekova in Ivanka Arkova
v Sodražici.

Odgovor:

Ljuba Rezika in Ivanka!

Kako ne bi bilo mogoče? Najprej je treba hoteti! In ker hočeta — a nečeta nič nemo- gočega — zato tudi pojde. To pa tem lažje, ker bo vama izpodbuda ena najsilnejših, ne- premagljivih moči: ljubezen do staršev!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

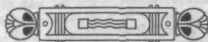
Jako rada čitam „Zvonček“. Stara sem deset let. Hodim v 2. razred v 2. oddelek. Moj papa je učitelj. Moja mama mi je po- vedala, da ste bili že večkrat pri nas. Imam dve večji sestri in brata. Ena sestra hodi na učiteljske in druga v 6. razred k Sv. Jakobu, brat je pa v 4. gimnazijskem razredu v Ljubljani. Vsak dan gredo v Ljubljano v šolo. Jaz sem še doma v šoli. Berem rada, po- sebno Vaš kotiček in Vaše odgovore. Postala bi rada učiteljica, a učiti se bo treba še veliko. Prosim, da bi odgovorili! Ostanite še dolgo zdravi, kar Vam prav srčno želi

Berta Petričeva
v Rudniku.

Odgovor:

Ljuba Berta!

Bil sem že pri Vas, res, pa še pridem, da Te vidim sedaj, ko si že dorasla, da celo že pišeš v moj kotiček. Pač lahko postaneš učiteljica, saj imaš dobre starše, ki žrtvujejo vse za ljube in dobre otroke. A učiti se bo treba, zakaj brez dela ni jela! — Svojim so- učenkam in součencem povej, da pridejo tudi njih pisma polagoma na vrsto!

 Ali ste že pridobili „Zvončku“ novega naročnika?

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrť leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Idriji.

Naše upravništvo v Ljubljani, Rimska cesta šte. 7,
ima v zalogi:

„Zvonček“, III. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, IV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, V. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, VI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, VII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, VIII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, IX. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, X. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h,
elegantno vezan 6 K 40 v.

„Zvonček“, I. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno 3 K.

„Zvonček“, II. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno 3 K.

Ivan Soklič

v Ljubljani, Pod trančo šte. 2

priporoča po najnižji ceni

svojo veliko in bogato zalogo
klobukov, slamnikov,
čepic itd.

IV. BONAČ

v Ljubljani, Šelenburgove ulice

nasproti c. kr. glavni pošti

priporoča svojo veliko zalogo izbornega papirja, pisalnih in risalnih šolskih potrebščin, zvezkov in zapisnikov, priznane izbornih svinčnikov „Družbe sv. Cirila in Metoda“ Hardtmuthovega fabrikata.

Velika knjigoveznica.

Vedno so v zalogi te-le krasne platnice:

Zvonček	à — K 60 h,	p. poš. — K 70 h
Ljublj. Zvon	1 . 40	1 . 50 h
Dom in Svet	1 . 40	1 . 60 h
Jurčičevi sp.	— 60	— 70 .
Knezova knj.	— 40	— 50 .
Wolf-Pletersšnikov slovar	à 2 K — h,	po pošti
	2 K 20 h	

„UČITELJSKA TISKARNA“

V LJUBLJANI □ GRADIŠČE ŠTEV. 4.

Telefon šte. 118.

Poštnohranilnični račun št. 76.307.

»Učiteljska tiskarna« je najmodernejše urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima tudi vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

Litografija.

Delo točno, solidno in elegantno.

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je »Učiteljska tiskarna« preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s prav ličnim in razločnim tiskom.

Cene zmerne.

Svoji k svojim!

